TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. J_MSS_0266

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

15

N.° 266

Documenti delle

Giurisdizioni de' Nobili Friulani

sotto il Dominio Veneto.

Sono anche concernenti privileggj
speciali Castellani, e feudatarj
della Patria

1583. 7 Agosto.

Reclami de Nobili Giurisdicenti del Friuli al Luogotenente circa il mantenimento de' loro privilegj di giudizio civile e criminale.

ms joppi 266

Die 7ma aug.ti 1583. comparuerunt coram clar.mo D. locumten.ti nobb. et excell.mi D. Cornelius frangipanus de
Castello et Iulius de arcano doctores simul cum multis alijs ex mag.cis Castellanis et nomine eorum
universitatis presentarunt eius Mag.tiae Clar.mae Iura privilegia et scripturas infra(?)
Quam presentationem eius Mag. Clar. admisit si et in quantum etc.

Ill.mo s.er luog.te

Essendo cosa certiss.a sig.r Ill.mo che li Castellani della patria fidelissimi vasalli del ser.mo Dom. anticamente
venero coi Castelli et giuriditioni loro ala devotione et soggettione della excelsa Rep. di Venetia et è
più che manifesto et notorio che da quel tempo fin al presente hano essercitato le giuriditioni Civili
et Criminali. la onde essendo novamente deliberato nell'ecc.mo Senato che li feudatarij dovessero presentar
le Investiture dei feudi giuriditioni in mano della V. M. aspettando l'ordine che sarà dato da la ser.ma
sig.ria et come è ne la parte espresso per tanto essi feudatarij per l'obedientia debita ai loro sig.ri si
come sono stati pronti in particolare ogni Castello presentar ala Mag.a vra Ill.ma le Investiture, così
ora in universale presentano le deliberationi et decreti che hano virtù di privilegij di
tempo in tempo fatti nelli eccell.mi Consegli et supremi magistrati a beneficio et favor loro. et
primieramente producono i patti et promesse fatti ad essi Castellani da quelli benignissimi
antichi padri avanti che divenissero sig.ri de la patria. Poi la terminatione fatta nel 1424
che i nobili della patria debbano goder i loro privilegij immunità et antiche consuetudini senza
diminutione alcuna come chiaramente si vede da le scritture che qui si presentano nel 1436 sotto il
principe foscari fu terminato che tutti i Casi Criminali ne le giuriditioni appartenessero a essi
dicenti et se fosse data querela o denuntia al Clar.mo luog.te che dovesse rimandarla salva l'appell.ne

Poscia nel 1444 fu fatto un decreto nell'eccelso Consiglio di x che tutte le parti contra i patti
promissioni et privilegij posti fussero rivocati et che per l'avenir venir no si potessero.

Et nel 1452 il Clar.mo s.er paulo bernardo luog.te investiti per nome del ser.mo D. tutti i Castellani
dei loro feudi in ragion di feudo retto e legale

Et da poi del 1486 si leggono due terminationi dicendo che ai feudi no si fatta novità ne data
molestia ai fidelissimi Compatrioti nostri

Et successivamente del 1545 et 1547 si veggono due decreti del eccelso Cons. di x con la giunta
che siino conservati i Castellani in quelle antiche Consuetudini et giuriditioni che sono stati fino
al presente

Questi sono privilegij universali dei nostri sapientiss.mi sig.ri con matura ~~consideratione~~ cognitione et con deliberato
consiglio fatti ai suoi fidelissimi vasalli et molti altri decreti ancora ne sono i quali ne pare sconvenir
dover presentare percioche ~~un decreto solo~~ un privilegio solo un decreto sol una sola promessa di sig.ri sì grandi et
sì religiosi deve bastare per mille ma che più dir si può et qual prova maggiore si può fare di quella che
da bocca di essi medesimi sig.ri uscita con tai parole s. onde essendo convenienti conservar essi fidelissimi
nostri in quelle giuriditioni che da loro tanto lungamente sono stati usati con consenso et volere della sig.ria
nostra come si legge nel privilegio de le assicurationi 1466. il qual voler et consenso attesta lo ill.mo
s.er fran.co donato che fu meritiss.mo Dogi in una rimessione di un caso Criminale fatta a Spilimbergo
nel 1520 Questi sono decreti et più che ~~decreti~~ privilegij per tutti i Castellani in universale che già in
particolare ogni Castello ha presentato in mano della V. M. le sue Investiture et prove delle giuriditioni essercitate
col nome dei consorti et con la nota delli feudi come comanda la parte

Et humilmente si supplica la M. V. che con l'altre scritture voglia mandar all'ill.mo Senato ancor questa et apresso
render vera testimonianza dei boni portamenti et de la vera fede et devotione di Castellani verso la
sua ser.tà

1385. 4 marzo. Grado. Lega d'Udine Comunità del Friuli con Venezia.

In Christi nomine Amen Anno nat(ivitatis) eiusdem Millesimo trecentesimo octuagesimo quinto Indictione octava die 4to martij
1385 4 marzo Actum Utini sub domo Comunis presentibus providis viris Menechino q. Ioannis de Pamano Utini habit(atore)
Miliadussio q. ser Gabidissij de Andriottis de Utino et Pedrussio q. Dominici Sclotti de Venzono testibus et aliis
ibi vocatis specialiter rogatis Cum in millesimo trecentesimo octuagesimo quinto indictione octava die octava
mensis februarii immediate post contractus Unionis et lige celebratos et firmatos Inter Excelsum et Ill(ustrissimu)m dominum
dominum Antonium Venerio dei gratia Inclitum Venetiarum Ducem et Commune Venetiarum seu
agentes pro eis ex una parte et nonnullos nobiles et Comunitates patrie Foriiulii et Eccl(esi)e agentes
seu agentes pro eis ex altera scriptos In eodem Unioni et Confederatione manu Giudi de Venetiis
q. ser Thomasini pub. Imp(eria)li authoritate not(arii) et ducatus Veneti scribe et mei Nicolussij not(arii)
infrascripti Anno nativitatis dni Millesimo tricentesimo octuagesimo quinto Indictione octava die octavo mensis
Februarii supradicti partes et utraque eorum nominibus eorum quorum erant procuratores et sindici celebra-
verint et firmaverint unum alium Contractum sicut Instrumentum infrascripti Unionis scriptum manu
mei Nicolussij not(arii) infrascripti In quo inter cetera Cavetur quod prefati nobiles et Comunitates patrie Fori-
iulij infra unum mensem tunc proximum per instrumenta pub. eorum bullis bullata specialiter et
expresse ratificabunt approbabunt et confirmabunt ipsum instrumentum et omnia et singula
In eo Contenta Idcirco nob. vir D. Federicus q. d. Belli de Savorgnano volens attendere et
effectualiter observare omnia et singula In dicto Inst(rumen)to Contenta sponte et ex certa scientia
rationibus modis iuribus formis et causis quibus melius potuit ipsum instrumentum et omnia et singula
In eo Contenta In presentia mei not(arii) infrascripti velut persone pub. stipulantis et recipientis nomine et
vice ipsius ducis D. Ducis et Communis Venetiarum ac quorumcumque Interest vel interesse poterit
Ratificavit laudavit admisit approbavit Confirmavit et emologavit atque ratificat laudat ad-
mittit confirmat approbat et emologat Promittens tam nomine suo quam heredum suorum ipsum instr(umentum)
et omnia et singula premissa Contenta pacta obligata et Contenta In eo firmiter attendere et observare
et attendi et observari facere sine aliqua exceptione vel dolo et non contrafacere vel venire
aliqua ratione vel causa modo vel ingenio de iure vel de facto sub pena In instrumentis pre-
dicte Unionis et lige Contenta Renuntians super omnibus et singulis suprascriptis exceptioni doli mali
et in factum actioni condictioni sine causa vel ex iniusta causa fori privilegio et omnibus iuribus civi-
libus Canonicis et municipalibus quibus posset contra predicta vel aliquod predictorum quomodolibet se tueri
In premissorum autem fidem ac evidentiam pleniorem prefatus d. Federicus presens instrumentum fieri
rogavit et sui sigilli fecit appensione muniri / Tenor autem dicti Inst(rumen)ti per omnia talis est videlicet

In Christi nomine Amen Anno nativitatis eiusdem Millesimo tricentesimo octuagesimo quinto Indictione octava die 8 februarij
Cum In Instrumento lige Unionis et Confederationis hodie paulo ante celebratis presentis Contractus Initi facti et
firmati ac per me not(arium) infrascriptum pub. et scripti Inter nobb. et sapientes viros dominos Ioannem Gradonico procuratorem
eccl(esi)e s(ancti) Marci Leonardum Dandulo militem et procuratorem s. Marci ac Michaelem Steno honorandos ambaxiatores
procuratores et syndicos Ser(enissi)mi D. ducis et Communis Venetiarum ut de ipsorum syndicatu plene constat pub. Inst(rumen)to
scripto manu Ioannis Plumatio filij ser Bertutij de Venetiis pub. Imperiali auctoritate not(arii) et ducatus Veneti
scribe In presenti Millesimo et indictione die XX mensis Ianuarij a me not(ario) infrascripto viso et lecto qui sindicatus
In formam pub(lica)m redactus est penes sindicos et procuratores infrascriptorum nobb. et Comunitatum patrie
Foriiulij ad Cautelam ex una parte et honorabiles nobilem et circumspectos viros Magistrum Iacobum
Physicum Blassinum de Lisone et ser Nicolaum Manini de Utino procuratores et procuratorio nomine Mag(nifi)ci et
potentis militis D. Federici ex strenui militis D. Francisci de Savorgnano prout procuratorio ipso constat
pub. Inst(rumen)to scripto manu mei Nicolussij not(arii) infrascripti sub instantibus Millesimo et indictione die XXVIJ Ianuarij et egre-
gium militem D. Vencislaum q. strenui militis D. Petoldi de Spighimbergo suo proprio nomine ac procuratorem
et procuratorio nomine nob. viri D. Prosperi fratris sui filij q. dicti domini Petoldi de Spighimbergo prout

de procuratorio

scripto
di procuratorio huiusmodi Constat pub.co inst.o manu dictaiuti not.i filii bertolussii de di Vrgnisio a me
ss.ti sub instantibus millesimo et Indictione die 26 mensis Januarii a me not.o ss.to viso et lecto. Et nob. virum
D. Doimum q. D. odorici de Castillo suo proprio nomine ac procuratorem et procurat.o nomine nob. viri D. odor.
q. d. Rizardi de castello pro ut de huiusmodi procurat.o Constat pub. inst.o scripto manu mei nicolussii not.i
ss.ti sub instantibus mill.mo et Indict.ne die p.o presentis mensis febr., Nec non prefatos D.nos Vencislaum et doimum
procuratores substitutos et procuratoriis nominibus nobb. virorum D.norum francisci q. domini bernardi, odorici et
iacobi ioannis fratrum fratrum filiorum q. d. Clizuis Henrici et asquini fratrum filiorum q. d. nicolussii ioannis q. d.
federici et nicolai q. d. odorici omnium de Colloreto pro ut de substitutione huiusmodi Constat pub. Instrumento
scripto manu mei nicolussii not.i ss.ti sub instantibus mill.mo et Indict.ne die octavo Januarii ac procuratores
constitutos et procuratoriis nominibus Egregii militis d. simonis q. d. Vicardi de Colloreto ac nobb. virorum
dominorum nicolussii q. d. odorici de Castillo et mathiussii q. d. francischini de prampergo pro ut de procuratoriis
huiusmodi Constat publicis Instrumentis scriptis manu mei nicolussii not.i infrascriptis sub instantibus mill.
et indict.ne die 18 Januarii Ac suprascriptos D.nos Vencislaum de Spilimbergo et Doimum de Castillo
procuratores substitutos et procuratoriis nominibus nobb. virorum D.norum odorici luchini et bartolomei
brandilisii fratrum filiorum q. d. nichili, eluarcini et Zirardi fratrum filiorum q. d. bartolomei, brandilisii
filii dicti d. eluardini ac Zutti et galuani fratrum filiorum q. d. nicolai omnium de Maniaco ac
procuratores Constitutos et procuratoriis nominibus nobb. virorum Dominorum baldassarii q. d. galuani et
bartolomei q. d. odorici de Maniaco pro ut de substitutione et procuratorio ac constitutione predictis
constat pub. inst.o scripto manu dominici notarii q. s. petri de Cadubrio sub instantibus mill.mo
et Indict.ne die 28 Januarii a me not.o ss.to viso et lecto nec non suprascriptos magistrum Iacobum
fisicum blasium de lisono et s. nicolaum manini de Utino procuratores constitutos et procurat.o nomine
nob. viri D. federici q. d. belli de savorgnano pro ut de procurat.o huiusmodi Constat pub. Inst.o scripto
manu mei nicolussii not.i ss.ti sub instantibus mill.mo et Indict.ne die 27 Januarii Ac etiam sindicos et
procuratores ac sindicario nomine Communitatis Utini pro ut de huiusmodi sindicatu ac procurat.
Constat pub. inst.o scripto manu mei nicolussii not.i ss.ti sub instantibus mill.o et Indict.ne die 18 Januarii
et discretum virum simonem q. Venuti de Venzone sindicum et procuratorem ac sindicario et procurat.o
nomine Communitatis Venzoni pro ut de huiusmodi sindicatu ac procurat.o Constat pub. Instr.o scripto
manu simonis not.i q. nicolai not.i de Venzone sub instantibus mill.mo et Indict.ne die 17 Januarii a me
not.o ss.to viso et lecto discretum virum ioannem q. Ulpsicerii de sacilo sindicum ac procuratorem ac
syndicario et procuratorio nomine Communitatis sacili pro ut de huiusmodi syndicatu ac procurat.o
constat pub.o Inst.o scripto manu Iac. not.i q. s. bellutti de sacilo sub instantibus mill.mo et Indict.ne die
17 Jan. a me notario ss.to viso et lecto et providos viros Iacobum q. s. petri Vati et Crist. Cristo-
phorum olim s. ant. marchesini cives marani syndicos et procuratores ac sindicario et procurat.o
nomine Communitatis Marani pro ut de huiusmodi syndicatu et procurat.o Constat publico Inst.o
scripto manu Iac. not.i de Utino habit. marani q. cressani de Sampuito sub Instantibus Millesimo
et Indict.ne die 27 Januarii a me not.o ss.to viso et lecto Qui quidem sindicatus et
procuratoria In forma pub. redacti sunt ad cautelam penes ipsos Dominos ambaxiatores
et sindicos ipsius Incliti Dominii Ducis et Comunis Venetiarum Ex altera parte, Inter Cetera sit
Unum Capitulum tractatus tenoris v3. Item si aliquo casu quod aliquem vel alios cuiuscumque Condic-
tionis existant et si forent de superius acceptatis exceptis sanctiss.o Domino nostro Papa
Corona et Regno Ungarie moverint guerram per mare D.no Duci et Comuni Venetiarum quod
suprascripti in presenti liga et Unione specificati et alii qui de novo Intraverint teneantur
prohibere eis ac gentibus suis portus flumina et loca sua Maritima et non dare eis Vic-
tualia nec rifrescamenta ullo modo Verum D.no Duci et Comuni Venetiarum et gentibus suis
concedere debeant et dare portus flumina et loca sua Maritima supradicta ita quod Intrare

stari et exire possint pro sue libito voluntatis ac exibere eis victualia et refrescamenta
pro pecuniis eorum cum securitate rerum locorum suorum / Ideirco dicti syndici et procuratores
dictorum nobb. et communitatum antedictarum pro una parti et predicti egregii nobiles
viri domini ambaxiatores procuratoris et syndici predicti D. Ducis et Communis Venetiarum
pro se ac nominibus quibus supra pro altera parti dixerunt unanimiter et concorditer coram
me notario et testibus infrascriptis, quod licet inter alia contenta in dicto capitulo in dicto instrumento
unionis et lige inserto exceptata fuerit Corona et regno Ungarie a contentis in dicto
capitulo tamen dicti ambe partes ex certa scientia et non per errorem fatentur et confitentur
et affirmant quod illa talis exceptio facta fuit pro honore patrie foriiulij et nulla alia causa
et ideo non obstante exceptione predicta in dicto capitulo anotata de Corona et regno
Ungarie predicti syndici et procuratores dictorum nobilium et communitatum patrie
Forijulij pro se et nominibus quibus supra sub penis et obligationibus omnibus et singulis in dicto
instrumento unionis et lige contentis non per errorem sed ex certa scientia per solemnem stipulationem
promiserunt et promittunt dictis dominis ambaxiatoribus sindicis et procuratoribus dicti
domini ducis et communis Venetiarum ac michi notario publico infrascripto recipientibus nomine ac
vice ipsius domini ducis ac communis Venetiarum per presens publicum instrumentum quod ipsi portus flumina et
loca maritima patrie foriiulij contenta in dicto capitulo posito in dicto instrumento unionis et lige
[illegible] erunt clausa in casu in dicto capitulo contento etiam reginalibus maiestatibus regno
et Corone Ungarie et gentibus suis sicut clausa esse debent in casu in dicto capitulo anotato
omnibus aliis quibus clausa esse debent per formam dicti capituli et quod in dictos portus flumina
et loca maritima patrie foriiulij predictas ipse reginales maiestates regnum et Corona Hun-
garie et gentes eorum non recipient nec receptabuntur ullo modo directe vel indirecte
nec eis dabuntur in dicto casu victualia nec refrescamenta aliqua ullo ingenio seu forma
et ut in dicto capitulo de aliis qui habere non debent ipsa victualia vel refrescamenta recip-
tari non debent in ipsis portibus fluminibus terris et locis dicte patrie foriiulij distinctius
et plenius continetur. Que omnia et singula suprascripta ipsi sindici et procuratores dictorum
nobb. et communitatum patrie foriiulij prelibati iuraverunt ad sacra dei evangelia
corporaliter tactis scripturis sacrosanctis in animas suas et eorum nobb. et communitatum
quorum et quarum sunt procuratores et sindici inviolabiliter observare et observari
facere cum effectu ipsis dominis ambaxiatoribus sindicis et procuratoribus dicti inclyti do-
mini ducis et communis Venetiarum recipientibus vice et nomine ipsorum et in nullo con-
trafacere vel venire per se vel alium seu alios directe vel indirecte taciti vel expresse
de iure vel de facto sub pena contenta in eodem instrumento predicti unionis et lige que in
pena totiens . . . et exigatur cum effectu per D. Ducem et Commune Venetiarum quotiens
in predictis vel aliquo predictorum per ipsos nobb. vel communitatis patrie foriiulij aliquem
vel aliquam ipsorum vel ipsarum in predictis vel aliquo predictorum pro se vel alios
directe taciti vel expresse de iure vel de facto vel quovis alio colore vel ingenio
fuerit contrafactum et pena soluta vel non soluta semel vel pluries Nichilominus omnia et
singula in presenti instrumento contenta firma et valida sint et in suo robore vigori et fir-
mitati permaneant obligarunt quoque dicti sindici et procuratores dictorum nobilium et
communitatum patrie foriiulij spetiatim et expresse se et omnia bona sua et dictorum nobilium
et communitatum

[Margin note: ŏ patria fori Julij pro se, et nominibus ipsorum nobb. et communitatum antedictorum]

et Comunitatum presentia et futura pro suprascriptis omnibus et singulis ac ut effectus et
eorum omnium et singulorum observationem Cum effectu Cum omnibus penis promissionibus obli=
gationibus stipulationibus effectus et effectus Renuntiantes exceptioni doli mali In factum
actioni quod metus Causa non sic rei geste fori privilegio suo sui iudicis L. si convenerit
ff. de iur. o. iu. et omni alii legum auxilio tam Canonico quam Civili per quod contra predicta
vel aliquod predictorum se defendere vel tueri possent seu quomodolibet valerent dicen=
tibus et affirmantibus dictis ambaxiatoribus sindicis et procuratoribus predicti domini ducis
et Comunis Venetiarum et dictis syndicis et procuratoribus predictorum nobilium et Comu=
nitatum patrie foriiulii In presentia mei notarii et testium infrascriptorum non ex errore
sed ex certa scientia quod sacramentum factum per utramque partem Contentum In dicto instru-
menti lige et unionis pro observatione omnium et singulorum Contentorum In dicto instrumento non
se extendit nec extendere debet nec potest nec potuit ullo modo ad exceptionem In dicto
Capitulo factam de Corona et regno Hungarie Quia tunc in prestatione dicti instrumenti sacra=
menti In dicto instrumento Contenti lige et unionis Contenti facti per utramque partem ipse ambe
partes voluerunt concorditer specialiter et expresse et ex certa scientia et non per errorem
et ita dixerunt In presentia mei notarii et testium Contentorum In instrumento lige et unionis
predicte quod . . exceptio In dicto Capitulo Inserta facta de regno et Corona Hungarie
perinde haberi debet ac si numquam In dicto Instrumento posita ~~fuisset~~ foret et quod dictum eorum
instrumentum ad dictam exceptionem regni et Corone Hungarie non extenderunt nec ad ea
ipsam extendi volebant ullo modo, Rogantes me de hoc per me nicolussium notarium [illegible]
fieri publicum instrumentum. Insuper promiserunt specialiter dicti syndici et procuratores nobilium et Comu=
nitatum patrie Foriiulii predicti ipsis ambaxiatoribus sindicis ac procuratoribus dicti domini ducis et
Comunis Venetiarum et mihi notario publico ut publice persone stipulantibus sub penis omnibus pro=
missionibus roboribus et Cautelis renuntiationibus et Cautelis obligationibus omnibus et sin=
gulis In dicto Instrumento lige et Unionis Contentis quod infra unum mensem proximum venturum
post Celebrationem presentis Contractus et Instrumenti ipsi omnes nobiles et Communitates patria
Foriiulii predicta per instrumenta publica eorum bullis bullata Cum omni stipulatione opportuna specialiter
et expresse ratificabunt approbabunt et Confirmabunt presens instrumentum et omnia et singula
in eo Contenta quod instrumenta Cum bullis predictis de approbatione ratificatione et Confirmatione
presentis instrumenti et omnium et singulorum In eo Contentorum predicti nobiles et Communitates dicte
patrie dicto domino Duci et Comuni Venetiarum destinabunt infra unius mensis terminum supradictum
De quibus omnibus et singulis dicti ambaxiatores syndici et procuratores dicti domini Ducis et Comu=
nis Venetiarum petierunt a me dicto notario sibi dicto nomine ~~fieri~~ fieri unum et plurima instrumenta
Actum In Civitate Gradensi In Capella sancti ioannis baptiste de Grado presentibus Venerabili In christo patre
domino fratre pasqualino abbate sancti petri de la rivmendina dioc. Caprulensis venerabili viro domino presbitero
Hermacora Canonico ecclesie Gradensis Ac providis Militio q. andriuccii de faventia artis [illegible]
de mantua Iacobo notario q. organi de Sempnico Habitatore marani Manato q. Bertholini de florentia
Utini Habitatore Simone q. guarnerii de Venzono Beltrando q. Ioannis Egidii de Utino et gardelino
q. iacobi Gardelini de Spilimbergo testibus et aliis pluribus ad hec vocatis specialiter et rogatis
Signum notarii — Et ego nicollussius q. dominici cicolussii de sancta maria la longa Utini habitans publicus imperiali auctoritate
notarius suprascriptis omnibus et singulis presens fui et ea omnia rogatus per suprascriptum q. Federicum
de Savorgnano scripsi et publicavi

Ego Ioseph

Signum Ego ioseph oliva pub.^s Imperiali authoritate notarius Utini matriculatus suprascriptum instrumentum
ad requisitionem Excell.^mi iurisconsulti D. Cornelij frangipanis et nobb. DD. consortibus castelli
et Porcenti et de mandato Ex.^mi D. Vic. Clar.^mi D. locumten.^tis patrie foriiulij ut in actis mei
notarij dici 17 instantis Ex alio autentiche in membrana sub signo et nomine supra
scriptis ex necolussijs fideliter exemplavi et me subscripsi cum signo solito in testimonium
facta prius collatione cum egregio D.no leonardo Mistrutio Cive et notario matriculato
Utini qui in fidem et ipse se subscripsit Utini Die Veneris 30 Marij 1578 indic. ~~6~~
sexta
Leonardus Mistrutius suprascriptus rogatus Incontravi suprascriptum Inst.^m una cum supra
scripto Ex.^o oliva not.^o et in fidem manu propria cum assuito signo me subscripsi

1411 14 maggio Venezia. Colligatio quorundam nobb. Castellanorum patriae
Foriiulij Cum ser.mo Dominio Venet.

1411 In Christi nomine Amen. Anno nativitatis eiusdem mill.mo quadringentesimo undecimo Indictione quarta
die 14 mensis maij spect.es et egregij viri D. Nicolaus Vituri et D. Andreas Zani honorabiles cives Venetiarum
Syndici et procuratores ser.mi et ill.mi principis et dni dni Michaelis Steno dei gratia ducis Venetiarum inclitique
Dominij et Communis Venetiarum habentes ad infrascripta et alia exercenda plenum mandatum ut constat instrumento publico
scripto manu mei Christophori notarij infrascripti a nobis notarijs infrascriptis viso et lecto pro ipso dno duce ac successo-
ribus suis ac pro ipso Dominio et Communi Venetiarum ex una parte Et spect. dnus et egregius vir Guglielmus
14 q. dni Nico infrascripti Comes de prata q. D. Nicolussij Comitis de prata fratris sui ut constat instrumento procurationis scripto manu pauli
q. Odorici de Valle Imperiali notarij mill.mo et indictione presentibus die quinto mensis maij Et spectabiles et egregii
viri D. Guglielmus comes de prata q. D. Nicolussij de prata Comitis et Guido q. dni Beachini de Purlilijs
Comitis tamen procuratoris egregij viri ser Federici de Ragonia q. D. Zanini et nomine D. Zironis
ut habet procurationem infrascripto scripto manu Desiderati q. Desiderati de Francinico publici Imperiali auctoritate
notarij mill.mo et indictione presentibus die 3 maij et spect. et egregius vir D. Guido Comes de Purlilijs
suo nomine proprio et tamen procurator spect. et egreg. virorum D. Articusi q. dni Guicelli
et Rayani q. D. Beachini et Guicelli q. d. Ioannis Furlani Comitum de Purlilijs de quorum mandato
constat instrumento publico scripto manu Iacobi q. Benvenuti de Brugnaria Imperiali auctoritate notarij mill.mo et Indictione
presentibus die 3 mensis maij Et nobb. et egregius vir D. Simon q. d. Iacobi de Comitis de Pulcinico
suo proprio nomine et tamen procurator nobb. et egreg. virorum dominorum Comitum de Pulcinico Vz.
d. Vicardi q. dni Iacobi D. Odorici q. dni Ioannis D. Bartolomei q. d. Ioannis d. Francisci q. dni ~~Hectoris~~
peregrini Domini Mainardi q. dni prosperi D. Francisci q. D. Hectoris Ut de dicto procuratorio
constat publ. instrumento scripto manu Nicolussij D. Pulcinico Imperiali notarij mill.mo et indictione presentibus die
3 mensis maij, Et spect. et egregius vir D. Vinceslaus natus olim dni Ptoldi de Spiglimbergo
nomine suo proprio et tamen procurator spect. militis D. Odorici et egregii viri ser Petri Pauli
fratrum et filiorum q. D. prosperi de Spiglimbergo nomine proprio constituentium ac nomine et vice
egregii viri ser Bartolomei eorum ~~fratris~~ fratris pro quo promiserunt atque promittunt de rato et
ratihabitione de libertate animi dicti procuratoris constat instrumento pub. manu Nicolai filij q. ma-
gistri Bartolomei de Cauoriensibus Imperiali notarij mill.mo et Indictione presentibus die 4ta mensis maij Et spect.
et egreg. vir ser Thomas q. d. Henrici de Spiglimbergo suo proprio nomine et egregius vir D. Aluinus
q. d. Antonii de Spiglimbergo suo proprio nomine Et spect. et egreg. vir Dnus Iacobus q. dni Ri-
zardi de Valursone suo proprio nomine et tamen procurator spect. et egregiorum virorum dnorum
Odorici fratris et Nicolai fratrum et filiorum q. d. Aluini de Valursono et D. Bartolomei q. d. Simonis
de Valursono ut constat instrumento scripto manu Melchioris q. magistri Baldissarij de Valursono Imperiali notarij
mill.mo et Indictione presentibus die 4ta mensis maij et idem d. Iacobus q. D. Rizardi de Valursono tamen
procurator egregij viri d. Ioannis q. d. Simonis de Valursono ut constat instrumento pub. scripto manu Desiderati
14 q. Desiderati de Francinico Imperiali notarij mill.mo et Indictione presentibus die quinto maij omnes et quilibet dictorum dnorum
Comitum Castellanorum et nobb. suis proprijs nominibus ac procuratorijs nominibus suorum constituentium
et cuiuslibet eorum et pro heredibus et successoribus suis et cuiuslibet eorum habentes a suis constituentibus
sufficiens mandatum ad hec et alia exercenda ut nobis notarijs plene constat instrumentis pub. a nobis
notarijs infrascriptis visis et lectis lectis ex altera parte devenerunt atque deveniunt fecerunt et faciunt contra-
xerunt ac contrahunt firmaverunt et firmant pro bona securitate et defensione status utriusque partis
et cuiuslibet dictarum partium infrascriptas conventiones adherentie recomendationis et colligationis ligam
unionem et infrascripta pacta prout in infrascriptis capitulis distinctius continetur. Primo q. dicti spect.es et
egregij dni Comites Castellani et nobb. et quilibet eorum sint et esse debeant boni amici adherentes colli-
gati et recomendati prelibati ill.mi principis et dni dni ducis dominij et Communis Venetiarum et inimici ac contra
et ad damna et offensas quarumcumque personarum offendentium ac volentium offendere vel esse contra et in

Damnum

dampnum aut offensam prelibati · Ill. ducis dominij et communis Venetiarum ac terrarum et locorum vel subditorum
dicte dominationis et communis Venetiarum et non dabunt dictis gentibus offendentibus vel volentibus offendere
nec alicui eorum receptum victualia auxilium consilium transitum nec favorem modo aliquo
seu forma directe vel indirecte tacite vel expresse immo toto posse vetabunt et obstabunt et prohibebunt ut
salvo semper et declarato quod predicti d. d. Comites Castellani et nobiles non teneantur esse contra ecclesiam aquileiensem et
civitates suas de patria foriiulij infrascriptos Insuper quod dicta Ill. et excelsa Duc. Dominatio et Commune
Venetiarum possit ad libitum suum aptare et fortificare aptarique et fortificari facere passus et transitus
existentes et qui fuerint sub districtu predictorum dominorum Comitum nobilium et Castellanorum seu alicuius
eorum eo modo et forma quibus dicto dominio Venetiarum videbitur et placebit ad quas aptationes
et fortificationes et defensiones dictorum passuum faciendas dicti domini Comites et Castellani
teneantur mittere de suis servitoribus ac districtualibus quot et sicut dictis comitibus castellanis et nobilibus
videbitur esse possibile dictis districtualibus Hoc tamen declarato et expresso quod expensa stipationis et
fortificationis dictorum passuum fiat et solvatur per dictum Duc. dominium Venetiarum Verum si
causa et occasione fortificationum et aptationum dictorum passuum dampnificarentur territoria
civium vel districtualium dictorum dominorum Comitum nobilium et Castellanorum seu alicuius eorum
debeant dicta territoria refici et emendari per dictum Ill. dominium Venetiarum illis quorum erunt
Item quod dicti domini Comites castellani et nobiles ac quilibet eorum teneantur et debeant recipere et acceptare
in castris fortilitijs et territorijs suis gentes ac stipendiarios tam pedestres quam equestres dicti dominij
et communis Venetiarum in quocumque numero fuerint dummodo gentes et stipendiarij illi secundum mansiones
loci seu locorum absque gravamine et expulsione civium et districtualium se reduxerint In dicto
loco seu locis possint mansiones habere et teneantur et debeant dare dictis gentibus dicti dominationis
Venetiarum auxilium receptum consilium et transitum ac favorem contra quascumque personas prout mandabit et ordinabit dicta Duc. dominium salvo semper et expresso quod non teneantur dare transitum
nec receptum inimicis ipsorum dominorum Comitum Castellanorum et nobilium et similiter ministrabunt
victualia et alia ipsis gentibus opportuna pro suis pecunijs verum si dicte gentes stantes vel transeuntes super eorum districtibus et ubique eorum servitoris et districtuales essent inferrent aliquod damnum
enorme et non tolerabile seu non consuetum supportari gentibus armigeris ipsis dominis Comitibus
castellanis et nobilibus aut districtualibus suis Ill. Duc. Dom. Venetiarum refici facere debeat damna
et satisfieri illis qui passi fuerint dicta damna · Insuper quod dictum Ill. Dom. Duc. Venetiarum
conservabit et conservare teneatur dictos dominos Comites nobiles et Castellanos et homines ipsorum
in suis dominijs libertatibus et iuribus et consuetudinibus quas possident ad presens et eos defendere
et defensare sumptibus et expensis dicti dominij Venetiarum a quibuscumque personis volentibus ipsos Comites
Castellanos et nobiles vel aliquem eorum opprimere vel offendere dummodo dicti nobiles non sint illi qui ex se
moveant guerram vel incipiant novitatem aliquam sine consensu et voluntate ipsius Duc. dominij
Venetiarum verum si contigerit aliquam personam privare ipsos dominos Comites Castellanos ac nobiles seu aliquem
bonis suis aut usurpari aliquo modo iura et iurisdictiones et fortilitia seu fortilitium aliquod dictorum
dominorum Comitum Castellanorum et nobilium causa vel occasione ipsius adherentie vel recommendationis dicti Duc.
Dom. Venetiarum si ob dictam causam ad guerram devenirent de consensu ipsius Dom. Venetiarum non debeat
facere pacem vel concordiam cum adversa parte nisi dicti domini Comites Castellani ac nobiles reintegrati
fuerint in pristinum statum · Preterea si per dictum Ill. Duc. Dom. Venetiarum super passibus et territorijs
alicuius dictorum dominorum Comitum Castellanorum ac nobilium fieret aliquod fortilitium seu fortilitia et debeat
poni ad custodiendum dictum fortilitium seu fortilitia sumptibus et expensis dicti Duc. Dom. tempore
guerre in manibus dicti Duc. Dom. et tempore pacis in manibus illorum sub quorum territorio seu districtu
constructum fuerit dictum fortilitium seu fortilitia custodienda ad honorem et defensionem status prefati Duc.
Dom. et ad omne mandatum ipsius si vero dicto Duc. Dom. vellet illud vel illa ruinare similiter fiat
ut exequatur secundum beneplacitum dicti dominij Venetiarum — Item quod si aliqua Communitas
vel aliquis

vel aliqui alius ex nobilibus castellanis predictis foriiulii voluerint recipi in hanc adherentiam et colligationem quod possint recipi in effectum placuerit dicto duc. dom. Venetiarum et durent hec conditiones

(margin: ... et parte supra scripta ... [illegible] contrahentes)

usque ad quinque annos proxime sequentes. Qui omnia et singula suprascripta et quodlibet suprascriptorum dicte partes promiserunt nominibus quibus supra sibi invicem ac vicissim videlicet una pars alteri et altera alteri singula singulis referendo attendere et observare, rata et grata et firma habere et tenere et effectualiter adimplere et contra non facere vel venire aliqua ratione causa modo vel ingenio de iure vel de facto sub pena ducatorum quinque millium auri solvenda per partem non observantem et contrafacientem parti non observanti applicanda parti observanti. Totiens quotiens contrafactum fuerit qua pena soluta vel non exacta vel non rata maneant nichilominus omnia et singula suprascripta et debeant a partibus inviolabiliter observari. Pro quibus omnibus et singulis observandis et firmiter attendendis dicti procuratores et sindici obligaverunt dicti domini et communis Venetiarum [illegible] et hypothecaverunt [illegible] comitibus castellanis et nobilibus et [illegible] ipsos recipientibus nominibus suis propriis et suorum constituentium omnia bona dicti dom. et communis Venetiarum et versa vice dominum comitis et castellani et nobiles et quilibet eorum propriis nominibus et vice et nomine suorum constituentium [illegible] et hypothecaverunt [illegible] procuratoribus dicti dominii [illegible] ~~communis Venetiarum~~

(margin: ... et cois venetiarum [illegible] recipientibus vice et nomine ipsius dni ducis)

et successoribus suorum dominii et communis Venetiarum omnia bona ~~ipsorum~~ ipsorum dominorum comitum castellanorum et nobilium et suorum constituentium [illegible] procuratoris. Insuper iuraverunt dicte partes et quilibet ipsarum ad sancta dei evangelia manibus tactis scripturis predicta observare et adimplere bona fide et sine fraude et ad purum et bonum intellectum omni mala interpretatione cessante.

Actum Venetiis in ducali pallatio in capella sancti nicolai presentibus ibidem circumspectis viris ser bernardo [illegible] ... ambobus notariis ducalibus [illegible] ... et [illegible] ... testibus vocatis et rogatis.

Colligati autem suprascriptorum dominorum comitum castellanorum nobilium sunt isti videlicet communitas [illegible] communitas glemone communitas [illegible] venzoni communitas [illegible] nobiles viri ser Iacobus [illegible] ... communitas [illegible]

Ego Christophorus de Como filius quondam ser benedicti de venetiis imperiali auctoritate ~~not~~ et ducatus Venetiarum scriba predictis omnibus et singulis dum sic agerentur presens fui rogatus una cum notariis [illegible] et in premissorum fidem me subscripsi manu mea propria scripsi et signum publicum [illegible] apposui consuetum.

1411 die 15 maii in pallatio ducali in capella sancti nicolai

Dicti quidam comes [illegible] castellani et nobiles de citra Tulmentum qui fuerunt sic recomendatos et colligatos duc. dom. Venetiarum licet non sit declaratum in instrumento et litteris sic factis super dicta materia tamen sub fide sacramenti [illegible] promiserunt et affirmaverunt quod ad omnem voluntatem et mandatum duc. dom. predicti volunt et consentient cum effectu parti adversa foriiulii ad cessandum ab offensis et totis [illegible] et procurationibus [illegible] et sollicitare ac querere et inducendo omnes alios colligatos suos de patria foriiulii ad cessandum ab offensis partis adverse et credunt immo non habitam inducere colligatos suos ad hoc et dixerunt insuper quod iste modus placet et contentant [illegible] quod tractet abstinentiam generalem ab offensis in tota patria et ut duc. dom. predicta tractare et querere ac inducere possit partem ad pacem et concordiam pro quiete totius patrie, offerendo [illegible] dictos ~~[illegible]~~ comites castellanos ~~et~~ nobiles quod duc. dom. super modo et forma pacis et in omnibus reperiet ipsos paratos ad omnem voluntatem et beneficium duc. dominii.

1419. 11 luglio. Venezia. Dedizione di Cividale alla Repubblica di Venezia.

n° 3

In christi nomine Amen. Anno nativitatis eiusdem domini millesimo quadringentesimo decimonono, Indictione 12a die XI mensis Iulii.
Ad laudem omnipotentis dei et gloriose eius matris Marie Virginis et beati Marci Evangeliste. Egregii et spectabiles viri
domini Albanus Baduario, procurator Marino, Marinus [illegible] procurator ecclesie sancti Marci, Antonius Contareno, et Franciscus Fos-
cari procuratores sancti Marci, honorabiles cives Veneti, [illegible] Actores, factores et procuratores illustrissimi et excellentissimi principis
et domini domini Thome Mocenigo dei gratia Inclyti Venetiarum ducis, dominii et Communis Venetiarum, prout ut de eorum syndicatu
patet constat publico et autentico instrumento scripto et publicato manu providi viri Christofori de Como [illegible]
auctoritate notarii et ducatus Venetiarum scribe, anno nativitatis domini 1419, indictione 12a die [illegible] mensis Iulii, a me
notario [illegible] et lecto, agentes nomine et vice dicti domini Ducis, dominii et Communis Venetiarum, et
nobiles et prudentes viri [illegible] et [illegible] ser Iohannes [illegible] et alii [illegible] viri [illegible] sindici
et procuratores Gastaldionum provisorum, deputatorum Consilii et communis terre Civitatis austrie, sicut
et [illegible] mandato et licentia [illegible] ducali patentibus literis [illegible] datis in Civitate austrie
in domo Consilii die mercurii 28 mensis maii 1419 indictione 12 [illegible] libri [illegible]
[illegible] dicti Communitatis Civitatis austrie [illegible] a me notario [illegible] scriptis [illegible]
[illegible] nomine et vice dictorum Castaldionum provisorum, deputatorum Consilii et communis dicte
Civitatis austrie ad [illegible] pacem deo auctore perpetuo duraturam cum modis formis pactis
et conditionibus infrascriptis unanimiter concorditer et amicabiliter devenerunt. [illegible] dicti
[illegible] dictis nominibus sibi ad invicem remiserunt et remittunt hinc inde omnes iniurias
[illegible] crimina, scelera et delicta et alias
rancores et offensiones, cedes, homicidia [illegible] quomodocumque illatas et perpetratas hinc inde per suprascriptas partes
cuiuscumque generis offensionis
sive ipsarum partium subditos, seu per unam ipsarum partium contra alteram seu per aliam contra
subditos et singulares personas [illegible], ita quod liceat et licitum sit civibus et habitatoribus
reliquarum subditorum et singularis personis [illegible] ire ad terras et
ac subditis [illegible] terrarum et locorum ambarum partium tam per terram quam per aquam ire ad terras et ad libitum recedere
loca utriusque partis stare et conversari mercari et negotia sua exercere et ad libitum recedere
cum bonis mercantiis et rebus suis [illegible] libere et secure ac sine aliqua molestia vel novitate
prout et sicut ante tempore pacis facere consueverunt. — Item promiserunt et convenerunt
et promittunt et conveniunt dicti syndici et procuratores Castaldionum provisorum et deputatorum Consilii
et Communis Civitatis austrie [illegible] syndicis procuratoribus dicti domini ducis dominii
et Communis Venetiarum et michi notario [illegible] publice persone stipulanti
et recipienti nomine et vice dicti domini ducis dominii et Communis Venetiarum, quod dicta Communitas
Civitatis austrie sit et esse debeat inimica domini regis Romanorum et Hungarie et [illegible]
potentiam defendendam [illegible] partibus [illegible] pro dominatione illustrissimi ducalis dominii Venetiarum [illegible]
omni [illegible] in terris et dominiis suis et quod ipsa Communitas gentibus [illegible]
[illegible] et quibuscumque aliis gentibus ipsius illustrissimi ducalis dominii Venetiarum omnem favorem et
auxilium et victualia possibilia [illegible] dabit [illegible] gentibus dabit
[illegible] transitum et receptum in locis et per loca sua. Item promiserunt nominibus quibus
supra quod dicta Communitas Civitatis austrie teneatur et obligata sit in [illegible] gentibus
[illegible] dominii dare victualia dicte Communitatis possibilia pro
[illegible] et omne auxilium consilium et favorem introitum et exitum in locis
[illegible] et per loca sua contra [illegible] et omnes alios [illegible] dicti
qui sunt et erunt inimici dicti illustrissimi dominii Venetiarum et contra eos [illegible]. Item promiserunt
nominibus quibus supra [illegible] dicta Communitas [illegible] dabit et restituet [illegible] viris domino Tristano
de Savorgnano, militi et Francisco eius fratri et aliis [illegible] de Utino et aliis locis patrie Fori Iulii
cum domino Tristano et [illegible] amici dicti illustrissimi dominii Venetiarum omnia [illegible] et bona sua
sunt sub suo dominio [illegible] Civitatis austrie ita quod dictis fortilitiis et bonis suis et [illegible]
[illegible] gaudere possint sine aliqua contradictione et quod [illegible] syndici et procuratores dicti illustrissimi
domini ducis dominii et Communis Venetiarum promiserunt et convenerunt ac promittunt et conveniunt dictis
sindicis et procuratoribus dictorum Gastaldionum provisorum et deputatorum Consilii et Communis dicte terre Civitatis austrie
et michi notario [illegible] publice persone stipulanti et recipienti nomine ac vice dictorum Gastaldionum provisorum, depu-
tatorum

tatorum Cons. et Cois Civit. austris predictorum ex quo si dicta Coitas civitatis [illegible] oppressa et offendi[illegible]
a dño Rege Romanorum et Hungarie vel alia potentia [illegible] a predictis superioribus [illegible] a dño patriarcha
et Communitate Utini sive ab aliis inimicis dñi illustrissimi ducalis dominii Venetiarum patrie predicte dicta illustrissima ducalis dominatio
tuendi et defendere dictam Communitatem Civitatis austris contra predictos sicut faceret alia loca sua
[illegible] promiserunt nominibus quibus supra quod si dictum illustrissimum ducale dominium [illegible] ad aliquam pacem seu treguam
cum d. rege romanorum et Hungarie aut cum d. patriarcha Aquilegie et Communitate Utini dictam
Communitatem Civitatis austris ponet et faciet in pace aut treguis predictis quam quidem pacem
et omnia et singula suprascripta [illegible] dicte partes dictis nominibus sibi ad invicem et
vicissim scilicet una pars [illegible] alteri et altera uni sollemnibus stipulationibus hinc inde intervenientibus promiserunt
et convenerunt promittunt et conveniunt sub dictis modis et formis et conditionibus singula
singulis referendo rata grata et firma habere tenere et contra in aliquo non facere vel venire
aliqua iure ratione occasione vel causa que dici aut excogitari possit de iure vel de facto per se vel alium directe seu
indirecte tacite vel expresse nec aliquo quesito colore in iudicio vel extra sub pena ducatorum X milia boni
[illegible] omnium dampnorum interesse et expensarum
auri et iusti ponderis [illegible] et cum refectione omnium dampnorum interesse et expensarum
que [illegible] incurrat [illegible] dicte partis que contra
faceret in predictis vel aliquo predictorum [illegible] a parte contrafaciente in predictis [illegible]
predictorum expensas possit et debeat [illegible] partem observantem totiens quotiens fuerit contrafactum vel
non observatum et pro quolibet omnium ut supra [illegible] pena soluta vel non, exacta vel non exacta nichil-
ominus omnia et singula suprascripta [illegible] et inviolabiliter observentur. Et pro quibus omnibus et singulis
firmiter observandis et adimplendis dicte partes et utraque earum dictis modis et nominibus [illegible]
et vicissim [illegible] dicti sindici et procuratores dicti [illegible] ducalis dominii et Comunis Venetiarum dictis sindicis
et procuratoribus dicti [illegible] promissoribus suprascriptis Cons. et Cois dicte Civitatis austris nominibus
supra recipientibus obligaverunt et ypothecaverunt pignori omnia bona Comunis Venetiarum et singularum
personarum Civitatis Venetiarum mobilia et immobilia presentia et futura. Et vice versa dicti sindici et
procuratores Civitatis Venetiarum mobilia et immobilia [illegible] Civitatis et Communitatis Civitatis austris nominibus
procuratoris dicti [illegible] promissori [illegible] dicti dd. ducis dominii et Comunis Venetiarum stipulantibus et [illegible]
[illegible] predictis sindicis et procuratoribus dicti dd. ducis dominii et Comunis Venetiarum [illegible] dicte Communitatis Civi-
tatis austris et singularum personarum [illegible] Civitatis mobilia et immobilia presentia et futura pignori
obligaverunt et ypothecaverunt [illegible] dicte partes et quilibet earum in predictis omnibus et singulis
exceptioni dictorum [illegible] et [illegible] non [illegible] dictis [illegible] in factum actioni
et contradictioni sine causa vel ex iniusta causa et exceptioni [illegible] privilegio fori et omni et cuilibet
cuilibet alii iuris [illegible] et consuetudinis auxilio [illegible] dictis nominibus vel dictis principalibus [illegible]
debitis competenti et competituro et dicenti generalem renuntiationem non valere. [illegible] dicte partes dictis
nominibus et modis ad maiorem predictorum omnium firmitatem sponte et certa animi scientia iuraverunt
ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis in animas suorum constituentium et singulari personarum
suprascripta omnia et singula [illegible] attendere observare et adimplere per se bona fide ad sanum et purum
sensum et intellectum omni cavillatione et [illegible] mala [illegible] dolo et fraude [illegible] et remotis
voluerunt et et mandaverunt predicte partes et utraque earum ac rogaverunt de predictis omnibus et singulis per me
marcum seraphinum notarium infrascriptum confici debere unum vel plura instrumenta eiusdem [illegible]
Actum Venetiis in duc. pall. comunis Venetiarum presentibus circumspectis et sapientibus viris [illegible] [illegible] Par-
[illegible] Benedicto Gocco [illegible] ghirardi de Cividale [illegible] Civibus et Habitatoribus Civitatis austris ac prudentibus et
circumspectis viris [illegible] loanne de domino Aldino Gora et [illegible] de micola notariis et ducatus Venetiarum
scribis testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis et aliis

Ego Marcus seraphinus filius ser seraphini Civis et Habitantis Venetiarum publicus imperiali auctoritate notarius et ducatus Venetiarum scriba
predictis omnibus et singulis presens fui et rogatus a partibus predictis suprascriptum instrumentum scripsi et publicavi
signumque meum apposui consuetum

legalitas — Thomas mocenico dei gratia dux venetiarum Universis et singulis tam amicis quam fidelibus presentes has inspecturis salutem et sinceri dilectionis affectum significamus vobis quod marcus serafino publicus imperiali auctoritate notarius et nostri ducatus scriba [illegible] [illegible] [illegible] dragentesimo decimo nono indictione [illegible] 12a die [illegible] mensis iulii scripsit [illegible] in publicam formam redegit instrumentum pacis celebratum inter nostram Dominationem et Communitatem Civitatis austrie et notarius bone reputationis et fame cuius instrumentis et scripturis publicis plenaria fides adhibetur

Datum in nostro Ducali pallatio die 12 iulii indictione 12a 1419

locus sigilli communitatis civitatis — Maphius michael locadellus [illegible] Cancellarius Civitatis foriiulii [illegible] exemplari fecit instrumentum ~~[illegible]~~ suprascriptum pacis [illegible] cum legalitate ~~[illegible]~~ ex authentico existente in Cancellaria et [illegible] se subscripsit et sigillavit

Petrus Donato pronsor Civitatis [illegible] fidem facimus indubiam et attestamur [illegible] Maphium locadellum esse huiusce civitatis notarium matriculatum nec non Cancellarium [illegible] Civitatis eiusdem civitatis Cuius publicis et authenticis scripturis [illegible] plena adhibetur fides et ubique merito est adhibenda In quorum fidem

ex [illegible] dicta Civitate die 4to febr. 1580

locus sigilli sti Marci — Ant. maff[illegible] coad. [illegible]

1420 11 Maggio. Cividale [illegible] [illegible] alla [illegible] di Venezia

In Christi nomine amen Anno nativitatis eiusdem domini nostri iesu Christi 1420 Indictione 13a decimo [illegible] maii

R. fo. [illegible] mattini Adam de fruimentinis [illegible] [illegible] — In [illegible] Cons. Civitatis austrie presentibus [illegible] viris D. Carolo de [illegible] et Andrea de Grandis Guglielmo [illegible] [illegible] de [illegible] ~~[illegible] Adam de [illegible] [illegible]~~ et aliis Cum nob. vir ser aloisius [illegible] nob. viri ser nicolai de strassoldo [illegible] et nomine ser nicolai [illegible] [illegible] Consortis de strassoldo [illegible] [illegible] promisit de rato sub obligatione bonorum [illegible] [illegible] antedictorum [illegible] et mei notarii [illegible] tractaverit et fecerit accordum Cum [illegible] dicto [illegible] D. thadeo Marchiem [illegible] stipulante et recipiente vice et nomine [illegible] et [illegible] ~~[illegible]~~ Duc. Dom. Veneti his Conditionibus pactis et Conclusionibus [illegible] Communitatis Civitatis austrie [illegible] et [illegible] Cum dicto [illegible] Duc. Do. [illegible] ipse ser aloisius ibidem Contentus et Confessus fuit Cum promissione de rato suorum Consortum ex parte sua sub obligatione omnium suorum bonorum Et quia dictus ser alloisius asservit haberi Castrum [illegible] In pignore pro duc. [illegible] quinquaginta Cum Consorte suo quod Castrum [illegible] esse D. Tristani et [illegible] Ideo Contentus fuit Cum promissione de rato [illegible] approbant et Confirmant ipsi et Consortes sui omne id et quicquid Ser. Duc. Dom. deliberabit super negotio et pignore dicti Castri seu super dicto Castro [illegible] plenam libertatem dicti Ser. Duc. Dom. atribuens et hoc Cum obligatione [illegible] In dicto loco et [illegible] [illegible] nob. Vir ser odoricus de Castello sub obligatione omnium suorum bonorum promisit et fideiussit pro antedicto D. aloisio et Consortibus ita quod ipsi eidem ratificabunt et omnem voluntatem et sententiam dicti Ser. Duc. Do. super pignore dicti Castri dum tamen per dictum ~~Duc.~~ Do. [illegible] In hoc usque ad nativitatem domini [illegible] [illegible] Et [illegible] Dictus D. thadeus Marchio [illegible] et petiit ab eodem [illegible] D. Tristani [illegible] Contentus fuit et declaravit quod plenam facultatem ~~[illegible]~~ atribuit [illegible] Duc. Do. super hoc quod ipsius voluntatem et sententiam affirmabit et ratificabit

Gilphordis [illegible] [illegible] alienam manum [illegible] Concordiae [illegible] fuit [illegible] olim ser bartholomei marcuti notarii civitatis [illegible] et in fidem [illegible] [illegible] subscripsi

legalitas — Petrus Donato pronsor Civitatis foriiulii fidem facimus Indubiam et attestamur [illegible] D. Gilphordum ~~[illegible]~~ esse huius civitatis publicum [illegible] et legalem notarium Cuius publicis et authenticis scripturis plena adhibetur fides et ubique merito est adhibenda In quorum fidem

ex civitate ~~[illegible]~~ foriiulii [illegible] die 4 febr. 1580

sigillum sti marci — Ant. Massetti coad. [illegible]

signum notarii — [illegible] [illegible] [illegible] | instrumentum ex authentico subscripto manu antescripti d. Maphei locadelli cum legalitate precedenti et subsequenti quam et instrumentum concordii ex authentico subscripto manu d. Gilphordi [illegible] cum legalitate [illegible] bithinius [illegible] Civis et notarius collegiatus Utini [illegible] [illegible] et se subscripsit Cum signo et nomine suis solitis et Consuetis [illegible]

1420 26 Maggio in v[e]nde. Lodovico de' Nobili signore di Mon[te]falcone ... di Perugia

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vigesimo indictione tertiadecima
die dominico vigesimo sexto mensis maii. Actum in civitate Austrie acceptis diversis in ... civitatis ubi consilium congregatum
consuevit nobilibus viris et prudentibus viris magistro et presbitero Adamo ... Andrea de Grandis ... nuntio
Guglelmo ... Vergilio ... Constantinis ... Antonio francisco de ...
Guglelmo ... Vergilio ... Constantino ... Antonij ... ad ... vocatis et rogatis et aliis in
omnibus civibus et habitatoribus terre civitatis Austrie predicte ... ad ... vocatis et rogatis et alijs in
multitudine copiosa. Ad laudem omnipotentis Dei et beate Marie virginis eius matris gloriose et
beati Marci evangeliste. Magnificus et generosus vir dominus Thadeus marchio Estensis gentium armigerarum
... illustrissimi et excelsi ducalis dominii Venetiarum in partibus foriiulii militantium capitaneus
... et potestas ...
gubernator ... auctoritate ... ad ... hac parte a predicto dominio ... sibi ...
nomine et vice predicti excelsi et incliti ducalis dominii et communis Venetiarum ... et egregii viri domini
Nicolao dicto lo Barba ... pro se et vice fratris et ... castri superioris
et inferioris ... de Zuccho pro se et consortibus suis ac Henrico de ... pro se et
fratribus ac consortibus eius pro dictis ... tam pro se ... dicti nobiles ...
... nomine et vice suorum consortum et fratrum ad infrascriptam pacem deo previo ...
duraturam cum omnibus formis pactis et conditionibus infrascriptis ... et concordia devenerunt ...
Quidem dicti partes ... sibi ad invicem ... remittunt ... omnes iniurias
rancores et offensiones ... illatas et perpetratas hinc inde ... partis seu per unam
ipsarum partium contra alteram seu per alteram contra singulares personas ita quod liceat et licitum sit civibus
habitare tam per terram quam per aquam ... terras et loca utriusque partis stare conversari mercari
et negotia sua exercere et ad libitum recedere cum bonis mercantiis et rebus suis tute libere et
... ac sine molestia aliqua vel novitate prout ante tempus presentis guerre facere consue-
verant. Item promiserunt et convenerunt ac promittunt et conveniunt dicti nobiles pro se et nomine
... predicto domino Thadeo Marchioni recipienti nomine ac vice dicti serenissimi ducalis dominii et
communis Venetiarum et michi notario infrascripto tamquam publice persone stipulanti recipienti nomine ac vice dicti serenissimi ducalis
et excelsi dominii et communis Venetiarum quod ipsi et consortes sui sint et esse debeant inimici regis Romanorum
et Hungarie et ... contra quamcumque potentiam ... partibus superioribus pro dominio ...
illustrissimo ducali dominio Venetiarum ... terris castris et locis ac dominiis suis et ... gen-
tibus armigeris equestribus et pedestribus et quibuscumque alijs ... ipsius illustrissimi ducalis dominii Venetiarum omne
favorem auxilium et victualia possibilia ... pretio iusto et competenti dabunt passum transitum
et receptum in locis suis et per loca sua. Item promiserunt predicti ...
gentibus ... dicti illustrissimi ducalis dominii dare victualia eis possibilia pretio competenti et omne auxilium
consilium et favorem introitum et exitum in locis et per loca sua contra patriam et communitatem Utini
et contra omnes alios compatriotas dicte patrie qui sunt et erunt inimici dicti illustrissimi ducalis dominii Venetiarum
et contra ipsos esse inimicos. Item promiserunt ... quod ... dabunt et ...
... et spectabilibus viris domino Tristano de Savorgnano militi et francisco eius fratri et aliis ...
et alijs locis patrie foriiulii qui sunt cum dicto domino Tristano et fratre ... dicti illustrissimi ducalis dominii Venetiarum
omnia fortilitia et bona sua que sunt sub suo dominio ... dictis fortilitijs et bonis suis ac ...
... et prefatus dominus Thadeus marchio nomine ac vice dicti
dominii et communis Venetiarum promisit et convenit dictis nobilibus et michi notario infrascripto tamquam publice persone stipulanti et re-
cipienti nomine ac vice dictorum nobilium et consortum suorum quod si dicti nobiles opprimerentur et offenderentur tam a dicto
rege Romanorum et Hungarie et ab alia potentia descendente de partibus superioribus quam a dicta patria et com-
munitate Utini et ab alijs inimicis dicti illustrissimi ducalis dominii Venetiarum ... dictum illustrissimum ducale dominium Venetiarum defendet et
defendet eos contra predictos sicut faciet alia sua loca. Item promisit nomine quo supra quod si dictum illustrissimum ducale dominium Venetiarum
ad aliquam pacem seu treugam cum predicto domino rege aut cum domino patriarcha Aquileiensi et communitate Utini ... dictos
nobiles ponere faciet in pace aut treuga predicta. Quam quidem pacem et omnia et singula suprascripta et infrascripta in ...
contenta dicte partes dictis nominibus ad invicem et vicissim ... una pars alteri et altera uni solemnibus
stipulationibus hinc inde intervenientibus promiserunt et promittunt et convenerunt ab dictis modis et conditionibus singulis
... rata et grata ac firma habere et tenere et in aliquo non contrafacere vel venire aliqua ratione occasione
vel causa que dici vel excogitari posset de iure vel de facto per se vel alium directe vel indirecte tacite vel expresse vel aliquo

quesito colore

Iudicio suo, una cum ..., ... crimina, ... et delicta ... et alias ... ex ... uffi... quocumque modo ...

durante Colore sub pena decem milia ducatorum boni auri et iusti ponderis ... stipulatione promissa et cum refectione omnium restitutione omnium damnorum interesse et expensarum litis propterea fiendarum litis et extra in quam penam incidat illa pars et cadat que contrafacerit in predictis et aliquo predictorum que pena [illegible] a parte contrafaciente persoluta vel non nichilominus omnia et singula predicta permaneant et pro quibus omnibus et singulis observandis et adim-plendis dicte partes dictis modis et nominibus sibi ad invicem videlicet dicti ... mansio dicte nobilibus ... unus consor-tibus recipientibus obligaverunt omnia bona communis venitum mobilia et immobilia presentia et futura; insuper dicte nobiles nominibus quibus supra ad maiorem predictorum firmitatem sponte et ex certa scientia iuraverunt ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis in animas eorum et eorum consortum predicta omnia et singula et quodlibet ipsorum attendere observare et adimplere ... bona fide ad sanum et purum sensum et intellectum omni cavillatione absurditate mala ... cessante dolo et omni fraude remotis et ad maiorem firmitatem ... hic ... voluerunt et mandaverunt dicte partes et rogaverunt ... predictis omnibus et singulis per me ~~notarium et Bononiensem~~ Antonium de Bononia notarium infrascriptum confici debere unum vel plura instrumenta eiusdem tenoris

Ego ... magliis olim ... Mathei de Bononia habitator in civitate ... publicus imperiali auctoritate notarius predictis omnibus et singulis presens fui et rogatus scripsi et roboravi hoc exemplum ... ~~descriptum~~ descriptum per me ~~[illegible]~~ Franciscum Martinum notarium presens scriptum ex authentico et instrumento publico manu ... Antonii notarii ... di Bononia ... supra notato ... verbo ad verbum ...

Et ego Ioannes Baptista Stella de ... publicus ... auctoritate notarius et ... supradictum ... cum subscriptionibus ut supra ex publico exemplo et authentico fideliter de verbo ad verbum eduxi et copiavi et in fidem me subscripsi solito signo meo apposito et consueto

1424. 14 Aprile. Duc. al L. T. che a nobili del Friuli siano mantenuti [illegible] privilegi

n.° 5.

Exemplum

Locumtenenti patrie Foriiulij et successoribus suis

Accedentes ad presentiam nostram [illegible] viri [illegible] ricus Comes [illegible] et Henricus de [illegible] exposuerunt nobis sub litteris credulitatis omnium nobilium patrie foriiulij quedam circa privilegia et immunitates quas habent in eadem patria que expositione sua intellecta [illegible] et [illegible] nobis quod nostre intentionis fuit et est quod nobiles ac fideles [illegible] sint [illegible] privilegiis concessionibus immunitatibus et antiquis consuetudinibus quibuscumque quas habent in patria antedicta et propterea fidelitati vestre [illegible]

1424 14 aprilis — et mandamus quatenus predictas concessiones immunitates et privilegia ac consuetudines eisdem observari ac observari facere inviolabiliter debeatis

Die 14 aprilis 1424

1 . 5

Has litteras Ducales [illegible] ut iacent ego [illegible] [illegible] publicus imperiali auctoritate notarius ac mandato [illegible] Vincentij [illegible] Comitis ex quodam processu magno in manibus [illegible] equitis [illegible] ex [illegible] fideliter aliena manu exemplari feci et me subscripsi solito signo

1436. 9 Maggio. Duc. al L. T. della giurisditione dei Nobili del Friuli

n.° 6. 26

Exemplum — particula litterarum registratarum in volumine [illegible]

Franciscus foscari dei gratia dux venetiarum etc. nobili et sapienti viro Vitali miano [illegible] mandato [illegible] locumtenenti foriiulij et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Venerunt [illegible] ad presentiam nostram oratores pro parte fidelis nostre Civitatis Utini et Comparrochiarum ipsius patrie proponentes nostro dominio aliqua capita [illegible] exposuerunt et voluimus super illis habere maturam considerationem ad ipsa vero capita [illegible] nostram responsionem [illegible] addidimus [illegible] hac parte volumus et vobis mandamus [illegible] et responsiones nostras factas ut faciant debeatis observari et facere inviolabiliter observari facientes has in actis deinde ad futurorum memoriam registrari. Tenor autem capitulorum sequitur

p.° Quoniam plerumque solitum [illegible] loci patrie [illegible] cognoscere causam alicuius delicti cuius punitio contra delinquentes spectat [illegible] dd. prelatis nobilibus et Civitatibus patrie sub quorum iurisdictione commissum est [illegible] aggravari ad faciendum sumptus et expensas mittendo vel [illegible] ad dominos locumtenentes vel [illegible] pro [illegible] iurisdictionis [illegible] supplicant [illegible] Dominationi nostre [illegible] mandatum facere Magnificis DD. locumtenentibus futuris et presenti [illegible] in aliis iurisdictionibus et appellationis consuetudinibus ipsorum dd. prelatorum nobilium et Civitatum patrie et [illegible] quando aliquod [illegible] [illegible] dd. locumtenenti [illegible] delicto [illegible] commisso [illegible] huiusmodi querelantes remittant ad dd. prelatos nobiles et Civitates patrie sub quorum et quarum iurisdictione factum et perpetratum est et ad quos punitio huiusmodi delicti spectat et presertim [illegible] de gratia speciali cum supplicatione

Ad primum respondemus et volumus quod [illegible] factas [illegible] Comitatis [illegible] in iurisdictionem alicuius patrie si ipse [illegible] requirens ipse remittat ad illam ~~iurisdictionem~~ ad iurisdictionem cuius spectabit salvo iure appellationis ad ipsum locumtenentem in appellabilibus secundo supplicant

Datum in nostro Ducali pallatio die 9 maij indictione XV 1436

1444 27 iunii in Cons. X^m. In libro misto. Existente in officio Cla^mi
Exemplum n° 7.   22. Capitulum illius Cons. X^m ad 3 — — — —
Decr. del Cons. de X che i nobili friulani siano mantenuti ne i loro privilegi 54

Cum hoc Cons.^m principaliter creatum sit ut habeat providere ad ea que stabilimentum concernunt nostri status et obviare
omnibus his que scandalum aut inconvenientias valeant generare et propterea maxime sit sibi atributa auctoritas et libertas
revocandi partes in aliis Consiliis captas que non sunt ita stricte et legate et clarissime stabiliant [illegible] cetera que non
parvum errorem et scandalum possunt inducere, et ut interrumpant pacta privilegia et concessiones facti
capita de quadraginta certas provisiones posuerunt de retentis et aliis rebus contra formam pactorum privi-
legiorum et concessionum quas ipsi subditi nostri a nobis habent nulla facta mentione in ipsis provi-
sionibus ... forent contra pacta privilegia et concessiones predictas quod non est tollerandum
... vadit pars quod tres partes posite tam de retentis quam de qualicumque alia re contra pacta privilegia vel concessio-
nes per nos subditis nostris factas sint revocate et pro revocatis in totum habeantur et preterea ordinetur
et statuatur quod de cetero pars non possit duci contra pacta promissiones vel privilegia que et quas
subditi nostri a nobis habent et si poneretur non valeat nec teneat nisi positum sit per quatuor Consiliarios
et duo capita de quadraginta ad minus et captum per tres partes Consilii et si quis contrafecerit cadat
in ducatis mille et bandiatur de maiori Cons.° ac privetur omnibus officiis et beneficiis per annos [illegible] et non
possit presens pars revocari suspendi vel declarari aut aliquo ullo modo poni nec contrafacientibus fieri
gratia dono remissio vel aliqua compensatio sub eadem pena et sic procedat de pena in penam
usque in infinitum et Consilium hoc imponenda et pene exigenda capitibus huius Consilii verum
declaretur quod si quis retentus effectus per supradictas provisiones positas per capita de quadraginta contra
ista pacta privilegia vel concessiones subditorum nostrorum iam [illegible] compleat terminum pro quo
factus fuit effectus et postea reddeat et alius non elligatur nisi iuxta pacta privilegia vel concessiones
factas illi vero qui electi fuissent et non recessissent non vadant sed remaneant absoluti.

1486. 8 Nov. Ducale al L. T. di fare notare tempestive [illegible] che si mandano a Venezia [illegible] del Tesoro [illegible]
delle scritture antiche che [illegible], riguardanti privilegi, diritti, redditi, feudi etc.

30

Exempli

Augustinus Barbadico dei gratia dux Venetiarum etc. nobili et sap. viro Thome Lippomano de suo mandato loc.^m pa-
triae Foriiulii et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Comparuit ad presentiam nostram prudens fidelis
noster Thomas [illegible] advocatus et procurator fiscalis ipsius nostre patrie et porrexit nobis tria capitula ad que
respondimus ut inferius continentur et primo ad primum huius tenoris videlicet Remanent exponit nomine nostre Camere
fiscalis patrie Foriiulii que privilegia et iura [illegible] existentia in capsa thesauri et eius scrineis propter eorum anti-
quitatem et loci humiditatem ubi servantur valde caducaverunt et continue caducunt et nisi cito exem-
plentur in brevi non poterunt legi et sic deficient iura [illegible] Serenissime dominationis illius patrie nostre. Respondimus
quod volumus et ita vobis mandamus ut exscribi seu exemplari faciatis omnia privilegia et iura existentia in
capsa thesauri seu eius scrineis et ea postmodum diligenter observari et custodiri facere ut cum opus
fuerit ea in promptu haberi possimus.

Ad 2^m preterea quia in ipsa nostra Camera Utini non reperiuntur nec bona et introitus Gastaldiarum et Capitaneatuum
vestrarum et fere diatim diminuuntur nec potest aptius provideri nisi fiat de eis registrum respondimus vobis
mandamus ut fieri faciatis diligenter registrari omnia bona et introitus omnium Gastaldiarum et Capitaneatuum
ipsius patrie et illud diligenter adservari facere in Camera ipsa Utini faciendo fieri separatim registrum tam
de Camera ipsa Utini quam de qualibet alia Gastaldia seu Capitaneatu et introitibus ipsius Camere cum
nominibus collonorum et confinibus possessionum ita ut omnia clare singula ac distincte videri possint.

Ad tertium quod omnes feudatarii recognoscunt vel recognoscere debent feuda a Ser.^o Dominio nostro loco olim dominorum patriarcharum te-
neantur [illegible] investituri ... specificare et nominare omnia bona terras et iura que ipsi habent et reco-
gnoscunt seu recognoscere debent in feudum a dominatione nostra cum quantitate bonorum qualitate et confi-
nibus et locis et hoc faciant eorum iuramento sub penis que videbuntur etc. et de ipsis manifestationibus nomina-
torum et bonis fiat registrum ... ipsa disponatur. Respondimus vobis dicimus quod literis ad vos
omnes feudatarios vestros cum omnibus suis investituris feudalibus in tempore et in termino quatuor mensium
a die quo notitiam habebunt inchoandorum ad dandum in nota feuda ... una feudalia cuiuscumque sint
generis cum eorum sacramento et de investituris et bonis feudalibus fieri faciatis unum diligens registrum
quod accurate adservari et teneri debeat in Camera ipsa Utini sub clavibus vestris et successorum vestrorum

successoribusque nostris tenebuntur ita quod cum opus fuerit videri scire possimus rationes nostras et quod exercitus in predictis vobis volumus ut nos vestris litteris certiores faciatis dicendo quod si indigueritis aliquam informationem super predictis consulite predictum thoma procuratorem fiscalem qui omnia vobis declarabit que necessaria erunt cognitioni vestre fuerint

Datum in nostro Ducali palatio die ... novembris indictione quinta 1486

receptum die xiii novembris 1486

locus sigilli / Joannes pontisius nostri ... Cancellarius ... ex libro ... et sigillavit in ...

1486 20 gen (m. v.) ... al d. T. ... la demanda de' feudi ...

Augustinus barbadico dei gratia dux venetiarum nobilibus et sapientibus viris Thome lippomano ... suo mandato locumtenenti patrie fori Julii et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Per ... superiores dierum nostras accepimus litteras 28 novembris proxime decursi significantes nobis ... in executionem mandatorum nostrorum proclamari fecerit ... per ... que contra formam ... nostri prestatores ... fecerunt et acceperunt ... et feudatos nostros ... vestros dari ... in nota feuda sua ... oratores istius patrie nostre fidelissimi ... formam proclamationis predicte in ea presertim parte ubi privat feudatarios ipsos qui in termino limitato non darent in nota feuda eorum et non ostenderent privilegia et iura sua asserentes multos ob vetustatem et aliis multis de causis non posse dicta privilegia et iura ostendere

Quantum autem pertinet ad proclamationem ... feudatos respondimus oratoribus predictis ... intentio nostra non fuit nec est ut feudati ipsi fidelissimi nostri qui forte ostendere non possent aliqua eorum privilegia cadant ad penam ipsam quam solum imponi volumus ut omnes feudati ipsi obedientes sint et dent se in notam ac feuda que habent et possident et confinia eorum et illi qui reperirentur habere privilegia sua ea ostendant ut sicut iustum et conveniens ... et omnia nobis particulariter innotescant propterea contra eos tantummodo proclamationem predictam exequi facietis qui ut supra inobedientes fuerint ad dandum in nota dicta feuda sua et ad ostendendum privilegia ... que habent et non contra eos qui ut predictimus non haberent apud se eorum privilegia mittetis autem nobis in nota particulariter eos qui se dabunt in nota et ostendent eorum privilegia et eos similiter qui fuerint inobedientes ut successive omnia intelligamus. Has autem nostras registratas presentanti restituite.

Post scriptas accepimus litteras vestras instantes quibus aliud responsum non dabimus quoniam satis superius mentem nostram declaravimus

Datum in nostro Ducali palatio die 20 Januarii indictione v. 1486.
receptum die 23 Januarii 1487

33

Lo[ca]n[tenen]ti p[at]rie fori iulii

1484. 27 aprile duc. al l. t. mi feudi del Friuli

Venerunt ad p[rese]ntiam n[ost]ram quemadmodum nobis et d[omi]ni illor[um] adventu p[er] v[est]ras l[itte]ras notitia[m] d[e]d[i]tis spect[abiles] oratores et dilecti fidelissimi p[at]rie n[ost]re v[idelicet] d. vitalinus de Cergneo d. bertramus de Savorgnano et d. odanianus de Spegnimbergo quibus auditis et intellectis his omnibus que prudenter nobis significarunt tam super facto p[rese]ndoru[m] q[uam] super facto focor[um] ob ordinem quem ipsi noviter dicit[is] vobis dederamus tandem post matura[m] habitam consideratione[m] deliberavimus et sic n[ost]re intentionis est et mente[m] vobis mandamus q[uod] pro [quan]to attinet ad rem dictor[um] p[rese]ndor[um] nulla[m] faciatis novitatem nec mol[estia]m, sed alium pro ipsis p[rese]ndis seu inferri p[er]mittatis ipsis fidelissimis compatriotis n[ost]ris qui sunt in possessione dictor[um] p[rese]ndor[um] pro quanto vero attinet ad rem focor[um] remittimus sub vestro cognitione et correctionem cui[us]cu[m]q[ue] inconvenientis et transgressionem ordinis n[ost]ri qui superinde clarissam fortasse videretur stat[im] debite ordine nostro directa iuxta continentiam partis postreme capti in cons[ilio] n[ost]ro rogatorum et dictos focos procedat pro ut v[est]ra prudentia consistimus hec igitur est expeditio quam credimus satis specie et nobis dilectis oratoribus qui cum bona gratia et venia n[ost]ra in d[omi]nibus hic cum eor[um] incomodo et sumptu morati domum revertantur

Die 26 aprilis 1487 consiliarii

S. fran[cis]co marcello — S. ioh[ann]is mauro — S. Hier[onim]o contarino — S. ant[oni]o grimano

Processo per omicidio

34

Coronydus

In causa processus p[er] nos formati contra bert[ram]um de Prampergo et socios pro morte q. Turrom hospitis in Utino in villa pramperi intra fines cuius casus remissio petita est p[er] spect. d[omi]nos consortes Spegnimbergi habentis iurisdictionem in dicta villa pramperi audita in[stanti]a spect. d[omi]ni Spita[ ]consultis me spect. d. hippoliti de vol[...] eorundem advocati supplicantis et instantissime petentis q[uod] sic mandante iustitia et pro conservatione iurisdictionis sue ac privilegior[um] suor[um] et antiquaru[m] consuetudinum remitterent processum formatus p[er] ipsos super morte q. Turroni hospitis interfecti in villa predictam iurisdictionis ipsor[um] nobb. de Spegnimbergo que transmissus est mandato sue magnificentie cum ratis iudicaverint in similibus et enormissimis delictis puniendis in bannum delinquentes de sua iurisdictione et tota p[at]ria in[stanti]a forma constitutionis sub rub[rica] de homicidiis puniendis aut ex p[at]ria bandiendis ostenditque se spectare iudicaturas et remissiones sibi ipsis et aliis habentibus iurisdictionem in patria cum ex contradictione d. bartolomei de Glemona ut dixit tamque advocatus inquisitoris iohannis patris ipsius q. Turroni et Castrensis consilii Turroni fratris dicens predictam remissionem minime fieri debere cum ipsi Turronus ab ipsis de prampergo ammonitus fuerit et facta intra eos prius facta fuerit interfectus ex quo casus ipse venit iudicandus p[er] magnificentiam et claritatem d[omini] loc[umtenentis] et non remittendus etc. Unde visis in primis similibus iam similibus bannitis de sua iurisdictione et tota p[at]ria latis a ipsos d[omi]nos consortes Spegnimbergi cum processibus antea formatis una v[idelicet]

1 anni 1472 ... anno 1482 sub die 7 feb. contra ioh[ann]em ant[onium] et ambrosium de patunacco alia de anno 1486 die 20 iulii

die 29 aprilis ... contra petrum cordonium de cesano et iacobum pellizarium de Spegnimbergo alia de an[n]o 1488 die 20 ianuarii

... contra ant[onium] ... odorici pietru[m] ... visa quadam alia processu

... formato contra ... barbiano ... ioanni marci ... in ipsa villa et captura

uni[us] ex ipsis delinquentibus nominati fantini de Cerna cum remissione ipsius fantini capti et dicti processus de iussu mag[nificentie] d. loc[umtenentis] sub die 5 octobris 1492 Visa quadam alia remissione mag[nifi]ci d. Ant[oni]i marcello cum ... membranis munita sigillo s[ancti] marci in anno 1463 8 aug[usti] visa ipsa const[itutio]ne patrie sub ipsa rubrica de homicidiis puniendis et bandiendis etc. p[ri]mam visa quadam alia remissione in similibus facta p[er] mag[nificum]

1 ... d. Andrea lauredano ex consortibus de varmo sub die 13 ian[uarii] 1509 cum multis aliis remissionibus in ipsa notatis ... nobis duc. una die 14 aprilis altera 10 iulii 1424 visa quadam remissione facta p[er] ill[ustrissi]m[u]m duc. exem. ... civitatis austrie sub ... mag[nifi]ci d[omi]ni pauli barbo olim processus ... sub dicto die 24 decembris 1491 visis ex processu ipso mortis dicti Turroni ac ex ... examinatis p[er] dnum Vic[eco]m[item] n[ost]rum in ipso casu omnibusque bene et diligenter consideratis iesu christi nomine invocato hec tamen conatus equi ... volentes iuxta intentionem ... duc. d[omi]ni n[ost]ri consuetudinem concessionem rationem ac privilegia ipsis d. consortibus Spegnimbergi manutenere et conservare ipsum processum eisdem remittimus mandantes ipsis q[uod] iustitiam ministrent iuxta formam iuris et p[at]rie const[itutio]nem et consuetudines suas ita et taliter q[uod] non incumbat nobis necessitas ad corrigendi vel supplendi cum hac declaratione et q[uod] sententiam suam nobis post transmittant ut videre possimus an iuste et secundum casus

Expedita

[illegible] indicaverint quod certissime facturos [illegible] cum [illegible] antiquus
[illegible] fuit [illegible] sedentibus in sala nova Comunis Utini et lecta [illegible] notarium [illegible] anno [illegible] 1540 indictione 7. [illegible] D. Ioanne Antonio et D. Adoardo ac D. Ruberto [illegible] laudantibus [illegible] dicta [illegible] et [illegible] Santonino ac Vespasiano Emiliano [illegible] et aliis pluribus.

(locus sigilli) Ex libro Criminalium sub Cl.mo D. Bart.o Donato [illegible] patriae Foriiulii. Ego Petrus [illegible] notarius ord. Cancell. Utini [illegible] fideliter exemplavi ideo [illegible]

1545 Segue [illegible] della giurisdition dei Signori di [illegible]

36

Maphaeus Michael patriae Foriiulii locumt.

Ex.m Quoniam omnino videri intendimus privilegia [illegible] concessa ab ill.mo [illegible] D. Pulidoro et consortibus fratribus propter quae intendunt habere iurisdictionem [illegible] in loco [illegible] ut [illegible] iurisdictio [illegible] criminalibus ideirco [illegible] D. Pulidoro [illegible] debeat nobis effectualiter exhibere et presentare eorum privilegia [illegible] valeamus [illegible] In quorum fidem . Utini die Mercurii xi. Novembris 1545.

[illegible] D. Pulidoro [illegible]

(locus sigilli) Ioseph Oliua not. ord. Cancell. Utini exemplavit et sigillavit

Maphaeus Michael patriae Foriiulii locumt.

Ex.m Tenore presentium [illegible] praecipimus et mandamus [illegible] D. Pulidoro et [illegible] consortibus fratribus [illegible] debeant nobis effectualiter [illegible] privilegia [illegible] mandatis et [illegible] nostri ab eis petita ob quae intendunt habere merum et mixtum imperium et [illegible] in loco et [illegible] quia [illegible] D. Pulidoro et consortibus mandamus [illegible] debeant exercere iurisdictionem criminalem in dicto loco et [illegible] sub poena ducatorum mille [illegible] applicandorum. In quorum fidem.

Utini 22 decembris 1545

[illegible] D. Pulidoro [illegible]

(locus sigilli) Ioseph Oliua not. ord. Cancell. Utini exemplavit et sigillavit

Maphaeus Michael patriae Foriiulii loc.

Ex.m Tenore [illegible] debeant dixisse et produxisse quicquid dicere et producere intendunt in causa [illegible] iurisdictionem [illegible] et mandamus [illegible] iurisdictionem criminalem in dicto loco et territorio [illegible] In quorum fidem.

Utini die Mercurii 23 [illegible] 1545 [illegible] 1545.

[illegible] Cabbalarius [illegible] die sabati [illegible] 23 instantis [illegible] ad locum [illegible] et presentasse contrascriptum mandatum camerario communitatis dicti loci [illegible]

(locus sigilli) Ioseph Oliua not. ord. Cancell. Utini exemplavit et sigillavit

37

isti lre penult° ... fl. 29

1545 17 februarij

Fran^s. Donato dei gra Dux venetiar et cetera nobli et sapientib viris Maphro michaeli de suo mandato locitenenti patrie fori iulij et successoribus fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum.

Havemo ... il ... D. Gianbta ... di acquisti et li eccellmi ... de Zuppola dottore et D. ... dottor ambasiatori di quel magco parlamento che si dolevano de alcuni mandati fatti da noi per voler vedere le iurisdittioni et privilegij et datij suoi da una parte et da l'altra li ... di quella ... comunita con lo advocatto fiscale a favor di mandati predetti. Ve semo ... in questa ressolutione con il Cons° nro di X et Zonta ... al ... di mandati preditti ma confermamo li ... nelle iurisdittioni et antique consuetudini che sono stati fino al presente.

Has autem ... restitui

Datum in nro Duc. pallatio die 17 febri indictione 4ta 1545

Locus sigilli | Henricus pollitianus ords Canc. ... D. loc. patrie fori iulij quia cum authentico invenit concordare subscripsit et sigillauit in fidem

18

1547 22 augusti

Frans. Donato dei gra dux venetiar et cetera nobili et sapienti viro Ioanni ... de suo mandato locumtenenti patrie fori iulij et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum.

... il mese passato come di ordine nostro ad ... magco parlamento generale di quella patria furono da noi fatti citar li spettabili ... et ... de la Comunita de ... per causa de la ... et ... et territorio ... ambasiatori de una parte et l'altra sopra le ditte due materie ne le quali con il Cons. nro di X et Zonta ... che debbiate osservar li privilegij di ciascuno et le antique consuetudini si come e stato osservato da li nostri precessori et con questa ressolutione habbiamo licentiato essi ambasiatori.

Datum in nro Duc. pallatio die xxii augusti indictione 5. 1547

R^ta die 25. augusti 1547.

Petrus ... ords. Cancell^s ... descripsit
Henricus pollitianus ords Canc. ... loc^ti quia concordare invenit cum authentico subscripsit et sigillauit

Hieron.s Priolus Dei gra. Dux Venet. etc.

Nob. et sapp.ti viris Fran.co Duodo de suo m.dato loc.te Patriæ Foriiulii et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilect.s affectum. Significamus vobis quod hoc in cons.o nostro x cum additione captæ fuit pars tenoris v3: Da le scritture hora lette et spetialm.te da quelle presentate per il nob. Appolonio Sbrugio, Appolonio Frattarino [illegible] et D. Franc.co Frangipane di Castello et D. Iosepho di Zucchi dottor ambasciatori del mag.co parlamento della patria nra del Friuli questo cons.o ha inteso quanto sia stato grave a essi dilett.mi feudatarj nri di essa patria la deliberatione fatta in detto Cons.o a 20 del mese di agosto 1565 per la quale sono stati privati da poter usar le loro antiche consuetudini in materia di poter sicurare banditi pro pure tantum nei luoghi et giurisditioni loro, si come per inanti hanno fatto per tanto tempo che non vi è memoria di huomini in contrario la qual privatione decono esser stata fatta senza che da loro, in tal occasione, alcuna sorte di mancamento ne meno che siano stati uditi le loro ragioni supplicandomi però di opportuna provisione, et essendo conveniente conservare essi fidelissimi nri in quelle giurisditioni che da loro tanto longamente sono state usate col consenso in ogni tempo della s.ria nra. L'anderà parte che li predetti fidelissimi feudatarii della patria nra di Friuli, siano conservati nelle loro antiche consuetudini et eccettuati dalla deliberatione fatta in questo Cons.o a 22 di agosto 1565 si che quelli feudatarij della patria predetta che per inanti potevano assicurar banditi pro pure tantum in essa patria possano far il medesimo per l'avenir iuxta l'antica consuetudine predetta, dichiarando che uno reo non possa esser sicurato se non in un luogo solo et una volta solamente et che uno feudatario non possa sicurar l'altro, come ne la medesima scrittura delli predetti ambasciatori [illegible] offerisce alleghando che quelli che sicureranno daranno sempre notitia ala cancell. del luog. nostro che per tempo sarà, dovendo in quel regimento a parte esser tenuto [illegible] informato et rassicurati che in sarano di tempo in tempo fatti. Quare auctoritate supradicti cons.i mandamus vobis ut suprascripta observetis et ab omnibus inviolabiliter observari ac registrari in cancell.a nra in futurorum memoriam præsentibus restitui faciatis etc.

Dat. in nro Duc. Pall.o die xx sept.bris Indic.ne x.a 1566

1434. 11 ottobre. Il Luog.te della Patria esamina alcuni testimoni e il Capitano di S. Vito in riguardo alla giurisdizione di sangue, e gastaldione che sempre ebbero i Patriarchi d'Aquileja. e anche circa la giurisdizione di Prodolone, Capitanato di S. Vito etc.

Die xi octobris 1434

Spectabili et generoso D. Fran.co barbadico Hon. loc.ti patrie Foriiulii Amico Car.mo

Spect.lis et Generose Amice Car.me Ad declarationem veritatis . . .

Cap.ni S.ti Viti parte ex altera cum intromissionem sententie latam contra ipsas partes

vram spectabilitatem requiro quatenus sup. Capto hic incluso omnes testes quos ipse

ipsius probationem producere vellet coram vobis dicti Cap.s sive eius nuntius sub

vinculo sacramenti examinare libeat et deinde ac eorum dicta michi deinde . . . sub

vestris introclusa et omnes scripturas quas requiret D. . . . Cap.s sive eius nuntius

coram me producere velle pro favore iuris Capitaneatus mihi sub vestro sigillo simi-

liter trasmittere dei . . . Valete sanas

Hieronimus Caucterta Auditor nouus Communis Venet.

Die 7. octobris 1434

Copia Capli superius nominati

Ad ~~dicuarande~~ declarationem et favorem iurium Capitaneatus S.ti Viti in Causa ass.mis

pro intromissione facta cont. nob. D. de prodolono examinandi testes sup. Capitulis infrascriptis

Quod in patria Foriiulii clarissimus D. D. patriarche . . . iurisdictionem

sanguinis et gastaldionis seu Cap. habentes seu exercentes clarissimum D. D. patriar. . . .

cognoscebant apud et poterant cognoscere . . . hujusmodi causis criminalibus et ita fuit

et est Communis hominum intellectus et Communis opinio in patria foriiulii

Die xi octobris 1434

Excell.s legum Doc. D. Ioannes Missio Civis Utinen. testis . . . productus nominatus

iuratus interrogatus et diligenter examinatus sup. Capto inserto litteris spect.lis et generosi

D. Hier. Cuctorta Aud. no. Ven.o Com.is Venet. De et sup. lite et causa vertente in

Commitatum et . . . . . . Capitaneum S.ti Viti ex una et nobb. prodolonos

ex altera suo Iuramento testificando dixit Contenta in ipso Capto vera esse et fuisse

eo excepto quia nescit utrum ita sit Communis hominum intellectus et Communis opinio

in patria foriiulii, interrogatus quomodo et qualiter scit predicta respondit quia vidit in

Tricesimo et in Fagagna ubi sunt Capitaneatus habentes iurisdictionem patriarche

homines furcis suspensos pro iust.a administranda et audivit et ab hominibus

dictorum locorum pluribus vicibus decapitatos fuisse homines in dictis locis pro iustitia

administranda vidit et furcas in . . . . . . Sancti viti paratas pro iustitia admi-

nistranda ac et vidit aliqua instrumenta Continentia iustificationes facta in . . .

malefactorum p. Cap.m S.ti Viti et et instrumenta absolutionis multorum inculpatorum

pro maleficiis ac et similiter vidit iustificationes factas in S. Daniele post obedien-

tiam factam Ill.mo Dom. Interrogatus quibus presentibus et quo certo tempore vidit pre-

dicta respondit non bene recordari sed tamen vidit predicta ab eo tempore citra

quo Ill.m Dom. habuit Dominium patrie Foriiulii pluribus presentibus de quorum

nominibus non recordatur

Sup. generalibus recte —

Nicolaus burella q. Leonardi de Utino testis productus nominatus iuratus interrogatus et diligenter
examinatus ut supra suo iuramento testificando dixit continentur in ipso capitulo vera esse et
fuisse pro eo quod ipse testis vidit et cognovit tempore quo fuit vicemarescalcus in patria tempore
patriarcharum et portusgruario et tempore vidit tam in terra glemone quam in venzono
et in civitate austrie in portugruario sacilo et in tricesimo quarum terrarum et locorum
capitanei habent garritum D. patriarche fieri iustificationes malefactorum dixit tamen quod
nunquam vidit in capitaneatu s. Viti predicta fieri sed bene vidit furcas parva
et predicta in dicto capitaneatu et audivit [illegible] dici similes iustificationes factas
esse in dicto capitaneatu s. Viti; interrogatus apud quos sit communis opinio etc.,
respondit quod iudicio ipsius testis apud maiorem partem hominum patrie foriiulii;
interrogatus de certo tempore et loco et quibus presentibus fuere predicta respondit
non aliter recordari nisi ut supra testificatus est etc.

Super generalibus recte respondit

Vir nob. s. Fedricus [illegible] Colloreto q. s. Asquini testis nominatus productus iuratus
interrogatus et diligenter examinatus et ultra suo iuramento testificando dixit se tantum
scire videlicet quod ipse testis fuit gastaldio carnie nomine [illegible] annis septem vel circa
cuius gastaldia habet et habebat garritum domini [illegible] et dicto tempore plures tamquam
gastaldio fecit fieri iustitias de malefactoribus [illegible] ut ex actis ipsius cancellarii ipsius
gastaldie constare potest ac et vidit tempore patriarche prefati et aliis de citero
tempore non recordatur quendam malefactorem suspendi per gastaldionem s. Danielis
qui gastaldio habet garritum domini pro ut in capitulo continetur et similia
et vidit fieri [illegible] gastaldionem civitatis austrie qui et ipse habet
garritum domini ut supra audivit et pluribus et pluries vicibus a pluribus et diversis
personis de quorum nominibus non recordatur quod omnes gastaldie et capitaneatus patrie
foriiulii habent garritum domini et cognoscunt possunt in criminalibus pro ut
in capitulo continetur et aliud et aliter dixit se nescire.

Super generalibus recte respondit

Vir nob. s. Fidericus de Spilimbergo q. d. Altirius Federici testis productus nominatus
iuratus interrogatus et diligenter examinatus dixit se tantum scire videlicet quod tempore
patriarcharum prefatorum ipse testis vidit in terra s. Danielis et in terra Fagagnie ac
et in tricesimo per capitaneos et gastaldiones dictorum locorum iustificari malefactores ex eo
quia habent garritum domini pro ut ceteri capitaneatus et gastaldii patrie foriiulii
interrogatus quomodo et qualiter scit quod ceteri capitaneatus et gastaldii patrie foriiulii habent
garritum et consequenter cognoscant in criminalibus ut supra respondit per ea que supra
testificatus est ac et per ea que infinitis vicibus audivit dici a pluribus et diversis
personis de quarum nominibus non recordatur interrogatus si scit quod de predictis sit ita publica vox
et fama et communis opinio in patria foriiulii, respondit quod credit quod sic et aliter nescit [illegible] a vidit et audi
vit loco et tempore quibus supra et dixit non recordari etc.

Super generalibus recte respondit

E. Iacobus [illegible]

§ Jacobus pretoris q. mag.ri Lionardi testis productus ut supra iuratus interrogatus et diligenter examinatus ut s. suo sacramento testificando dixit contenta in ipso capitulo vera esse et fuisse quia in dum ipse testis retrovaciis temporibus vidit et cognovit in patria Foriiulii in pluribus et diversis gastaldiis et capitaneatibus ipsius patrie et in anno in capitaneatu s.ti Viti ubi vidit hominem suspensum per administratione iustitie et hoc fuit tempore d. patriarche ac et tempore nostri Dominii dicti quidem fuere loco et tempore testibus pluribus presentibus de quorum nominibus non recordatur

Super generalibus recte respondit

Locus sigilli Pompeius Ruffus Cancell.rius Utini exemplavit et subscripsit

signum not.

Ego Petrus am.s Brunatiscus civis et notarius Utini Collegii premissa omnia ex alio autentico ~~per~~ michi fidem ~~[illegible]~~ exhibenti pro ... meis subscripsi ... meo

Premissa omnia ex voluminibus ... anni 1551 die 30 aug.ti presentatas per nob. DD. Consortes de Brazzaco ... DD. Capitibus ... ut ... Clar.mo ... patrie Foriiulii ad hoc exhibitas ... D. locumtenentem pro ... primarie ... Exemplavit Damianus de Melioranciis notarius Cancell.rie ... locumtenentis ... Fidem subscripsit atque sigillavit manu

locus sigilli S.ti Marci

Signum not.rii

Ex exemplo autentico Manu spectabilis D. Damiani et sigillo divi Marci munito premissa aliena manu ~~notata~~ educta facta collatione ... Lavil'acqua notarius ... Utinen. sub.it Cum signo et nomine Die 25 aug.ti 1557

~~Premissa~~ omnia aliena manu

(Baule)

1378 ... ... Giorgio ... ... Giò. di Cuccagna ... beni in Pozzuolo

In Cristi nomine Amen. Hoc est exemplum seu transumptum quorundam licterarum sive Cirografum privilegii Investiture q. ill.s D. Mainardi Comitis Gorritie quarum tenor talis est: Nos Mainardus Comes Gorritie et Tirolis necnon ... Aquilegensis, Tridentinae, Brixinae Ecclesiarum advocatus presentibus profitemur et facimus fore noti ac pro nobis et heredibus nostris recognoscimus quod nos providentes grata servitia quae nobis nob. vir Iohannes de Cucagna Fratris sui Sorris heredis exhibuerunt et adhuc nobis et nostris heredibus poterunt exhibere dicto Iohanni suis Filiis et heredibus ad rectum Consuetudinis Feudum et legale mansos et bona ... sita in Villa Puzolii primo duos mansos rectos per Iohannem Dicanum Item unum mansum rectum per Radiam uxorem q. ubertis Item mansum unum rectum per Denum Item mansum unum rectum per filippum Item mansum unum rectum per drinssim Item mansum unum rectum per nicolaum filium bertolisii Item mansum unum rectum per martinum dictum bolp Item m... unum rectum per nicolaum dictum Kars Item mansum unum rectum per danielem Item mansum unum rectum per sarasinum Item mansum unum rectum nicolaum lalutii Item mansum unum rectum per leonardum q. palmisi Item mansum unum rectum per nicolaum Item mansum unum rectum per uxorem q. ... Item mansum unum rectum per philippum dictum ... Que bona vel mansos suprascriptos a nobis tempore retro acto Certo pro feudo tenuerunt cum suis cultis et incultis cum omnibus et singulis iuribus ad ipsa bona spectantibus seu pertinentibus Ad habendum tenendum et usufruendum secundum Iur. et iuris ordinem percipiendum et Contrahendum Excepto tamen gaudio quod pro nobis reservabimus In cuius rei testimonium presentes fieri iussimus et nostri sigilli appensione muniri. Datum in luna Anno domini Millesimo trecentesimo septuagesimo octavo die quintadecima mensis aprilis Indictione prima.

1482. 23 Nov. ... ... copia del precedente documento

Item ii mansum unum rectum per leonardum dictum pedola

In Cristi nomine Amen. Anno nativitatis eiusdem domini Millesimo quadrigentesimo octuagesimo secundo Indictione quintadecima die sabbati vigesima tertia novembris Actum Utini in ... dicte In Camera pallatii Comitis presentibus nobilibus q. ... q. Iohannis de Strassoldo q. nicolao q. q. Iohannis ... petri de Tergo de Utino q. ... notario q. ... de Taurcano testibus ad hec specialiter adhibitis Vocatis et rogatis Coram spect. ... doctore d. lacobo de Perutiis de feltro vic.o et tamquam vicegerenti Mag.ci et generosi d. benedicti Trevisani pro ill.ma duc. dom.o Venetiarum patrie fori Iulii locumtenentis ad iura reddendum ad hunc actum pro tribunali sedenti ...

Ego Bartolomeus Mastinus de Utino q. ... Frodorici de Valsa ... Civis et Habitator civitatis ... Utini ... auctoritate notarius publicus et Curie prefati mag.ci d. locumtenentis ... et scriba suprascriptum exemplum sive transumptum litterarum sive privilegio Investiture per me a uero originali authentico litterarum suprascriptarum ill. d. Mainardi Comitis Gorritie non vitiato nec cancellato nec in aliqua sui parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carenti Hoc tamen excepto quia in sinistro angulo Inferiori erat abscisa certa particula in qua suspicatur fuisse subscriptionem notarii seu Cancelarii scripta litteris theutonicis In carta membrana abrasa more Alamannorum Cum sigillo pendenti ipsius d. Comitis rotundo cere rubeo impresso In quo Circumscripta sunt hec verba vz. S. Menardi Comitis Gorritie et Tirolis In medio vero est arma ipsorum ill.mor. dd. comitum Cum Cimerio duarum allarum ad petitionem et Instantiam nob. ... prefati q. nob. q. Iohannis de ... sumptum et transumptum ac In presentia presciptorum testium et infrascriptorum notariorum lectum una cum eisdem notariis diligenter et fideliter auscultavi et quia per ipsum d. Vicegerentem una Cum infrascriptis q. bartolomeo q. q. Iohannis Camilo de ... q. nic.o q. q. Iac. de Michelis et q. ant.o piloso q. q. frodorici notariis publicis et scribis eiusdem d. locumtenentis atque mecum repertum fuit ipsum exemplum sive transumptum In omnibus et per omnia Concordari cum eodem suo authentico originali Ut de eius ipsi tran...

Transumpt...

Transumpto adhibeatur ea fides que adhiberetur eidem authentico suam quoque D. Vice-
gerens suam auctoritatem interposuit pariter et decretum mandans supradicto notario et
michi Bartolomeo notario infrascripto ut vel eidem subscribere deberemus ad perpetuam
fidem et memoriam eorumdem

Signum notarii

Premissum privilegium et actum subsequentem sic requisitus fideliter ex quodam
processu car. 123 formatum inter DD. de Lucha [illegible] membrana existente penes
Mag.cum D. Octavium de Lucha et nobiles DD. [illegible] Cecanis Franciscus Stainerus
Civis et notarius Civitatis Utini manu sua exemplavit scripsit subscripsit cum signo
et nomine suis apositis in fidem premissorum

Signum notarii

Premissa aliena ~~manu~~ manu educta ex exemplo authentico sub signo et no-
mine suprascripti D. Francisci Staineri notarii Utini facta collatione Hieronymus Bevilacqua
notarius Civitatis Utini subscripsit cum signo et nomine suis solitis

Die 18 aug. 1587

Transumpto adibeat[ur] ea fidis quae adhibe[tur] eidem authentico suam spec. Dom. ... auctoritatem Interposuit pariter et decretum Mandans supradictis notarijs et michi Bartolomeo Massime not.o ut nos eidem subscribere deberemus ad perpetuam fidem et memoriam Eternalem

Premissum privilegium et actum subsequentem sic requisitus fideliter ex quodam processu ... formatum ... DD d[e] Lucho ... membrana existente penes magn[ifi]cos D. octavium d[e] Lucho et nob. DD. consulibus ... Franc[iscu]s Stasimirus Civis et not.s Coll.s Urbini Manu sua exemplavit seque subscripsit Cum signo et nomine suis asuetis In fidem premissorum

Signum notarij

Signum notarij

Premissa Aliena Manu educta ex Exemplo authentico sub signo et nomine sub... D. Franc.i Stasimiri notarij Urbinatis facta Collatione ... Bittinus ... notus Collegiatus Urbini subscripsit Cum signo et nomine suis solitis die 18 aug.s 1587

1491. 14 Novembre. Udine. Sentenza del L. t. della Patria Nob. Paolo Barbaro colla quale giudica che la giurisdizione civile e criminale di Gramogliano appartiene ai Nobili Signori di Zucco.

In Christi nomine Amen. Mag. et Clariss. D. ~~paulus~~ paulus barbarus dignis. locumtenens patriae
Foriiulii pro Ill.mo Duc. Dom. Venet. volens causam infrascriptam fine debito terminare vertentem inter
ser Joannem Benedictum de Simeonibus gastaldionem Civitatis austriae ex una et nob. ser Odoricum et
consortes de Zucho ex altera suam tulit sententiam diffinitivam sic dicens.
In Causa litis et questionis versa et vertente inter egregium et prudentem virum ser Joannem Benedictum
de Simeonibus gastaldionem Civitatensem sive et spec. et generosum iuris doctorem D. Franciscum Ma-
nium advocatum fiscalem agentes super iurisdictione Civili et Criminali loci Gramogliani ex
parte una et spec. et generosum Doc. D. Guarnerium de Zucho nomine nob. virorum D.
Odorici patris sui ac d. Francisci patrui sui defendentium ex parte altera. Visa petitione res-
ponsione depositionibus testium utriusque partis quadam inst. Fulcherii q. ser Francisci Zanni de
Brunaliso [illegible] de Spignimbergo quo dicitur quendam casum cuiusdam vestis derobatae fuisse
remissum ipsis de Zucco habentibus iurisdictionem in Gramogliano per mag. et clariss. D.
Thomam Lippomano dig.mum tunc locumtenentem patriae Foriiulii. Viso et privilegio sive in-
vestitura feudali quae investiuntur ipsi nobb. de Zucho ut ser Adalperttus q. ser Joannis de Zucho
tamquam fidelis servitor et vasallus eiusdem Duc. Dom. pro se et filiis et heredibus ex ipso legi-
timo descendentibus de Castellario Gramogliani et Villa Gramogliani sive iurisdictione garriti
dominio (ut in eo) Anno Dni 1424 Indict.ne 2a Die 28 Iulii et Considerato quodam
privilegio antiquo Anni 1286 producto ad declarationem termini garritus in quo inter alia
dicit excepto iudicio quod [illegible] dicit garritus et ex eo satis inditur Celsis iu-
sanguinis cum omnibus et singulis actis et actitatis in causa et prehabita conveniente
deliberatione Jesu Christi eiusque gloriosae matris nominibus invocatis beatissimi Isidori et Marci
Evangelistae. Nos paulus barbo pro Illibata Inclit. Dom. Venet. patriae Foriiulii locumtenens
cognitores causae praedictae in his scriptis omni meliore modo iure et forma et causa quibus
melius et validius possumus et debemus de iure seu ex dispositione partium ducalium
dicimus pronuntiamus et declaramus ipsos generosos de Zucho esse in possessione legitima
iurisdictionis tam civilis quam criminalis Castellarii Gramogliani et villae seu pertinentiarum
de quibus in depositionibus testium et ad eos spectare et pertinere et non gastaldionem
Civitatensi et consequenter condemnamus dictum ser Joannem Benedictum confirmantes
mandatum ad restituendum Bernardo de Grazzano equum sibi acceptum pro certa
condemnatione contra eum facta occasione rixae secutae inter eum et Bortolomeum
molendinarium in loco Gramogliani et haec pluribus rationibus et causis et maxime
quia pro parte illorum de Zucho melius probatum fuit de possessione iurisdictionis tam
civilis quam criminalis et plurimum confirmante totale investiture feudalis
iurisdictionem dat a principe et sunt qui velint non acquiri praescriptionem
cum sit de Regalibus principis et iura principis exhibent optime illis
Duc. Dom. non cognoscens superiores et antiqua consuetudine immo
ex speciali privilegio cum bulla aurea viso per Albericum de Gorizia
ut ipsi affirmat et quia nostrum non est revocare concessa per magni-
ficos et sapientes praecessores nostros D. Franciscum Foscari cuius investitura

et D.

et dnum Thomam qui remisit Fidelib[us] de Zucco laudabilius augere Concordi-
tatis et honores conducentes bono exemplo ab expensis ipsum et Ioannem Baptistam
et multo magis generosum et sapientem D. Franciscum sindicum absolvimus et
absolutos esse declaramus quia nulla calumnia sed bona mente et argumentis motos
esse intelligimus laus omnipotenti Deo Max.o ampliatori opt. clementiss.i

Lata data et in his scriptis sententialiter promulgata et pronuntiata fuit suprad.ta sententia
per antedictum Mag.m D. locumt. sedentem sub logia parva quem locum pro idoneo et iuridico
elegit et deputavit lectaque et vulgarizata per Zandominicum Spazaninum Cancell.m
suum currente Anno Dni 1491 indic. 9. die lunae 14 novembris In praesentia spec.
Doctoris D. Francisci Manini et ser Ioannis Benedicti suprascriptorum et D. Guarnerij de
Zucco nomine quo supra intervenientis qui illam laudavit in omnib[us] et per omnia
prout in illa continetur praesentib[us] Mag.co DD. Silvestro Aurio honorabili thesaurario Hiero-
nymo Fallerio honorato Marisealco spectabilib[us] D.D. Fran.co de Strassoldo et Bernardino Bertolo
Doctorib[us] testib[us] vocatis et rogatis et alijs &c.

Ego Zandominicus Spazaninus Cancell.s

locus sigilli S.ti Marci

suprascriptam sententiam Damianus de Melioratijs not.s Cancell.s
ex actis eiusdem Ex.mi sedis in fidem sub.it atque sigillavit

Signum not.i

Supradictam sententiam aliena manu eductam ex exemplo authentico manu spec.
D. Damiani facta collatione Bithinius Bevilacqua not.s utriusque sub.it cum signo et
nomine suis solitis et consuetis die 20 aug.ti 1587

Praemissa omnia aliena manu fideliter
educta in praecedentibus septemdecim foliis
inclusivè, ex alijs Authenticis exis-
tentibus penes me Canc.m subscripsi, et
solito officij sigillo sigillavi Ego
Ioannes Bap.ta Marchetanus Canc.s Patriae
Foriiulii. Die Veneris penultimo
decembris . 1589 .